

Valsts darba inspekcija

2022. gada darbības pārskats

RĪGA
2023

Saturis

	lpp.
Saīsinājumi un abreviatūras.....	3
1. Pamatinformācija par Valsts darba inspekciju.....	4
1.1. Juridiskais statuss.....	4
1.2. Kompetences jomas, funkcijas un uzdevumi.....	4
1.3. Darbības virzieni un mērķi, īstenoātā budžeta programma.....	4
1.4. Darbības prioritātes 2022. gadā.....	5
1.4.1. Nereģistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana.....	5
1.4.2. Letālo nelaimes gadījumu darbā un to nelaimes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšana - tematiskās pārbaudes darba aizsardzībā.....	10
1.5. Padotībā esošās iestādes.....	13
2. Valsts darba inspekcijas finanšu resursi un darbības rezultāti.....	14
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums.....	14
2.2. Budžeta programmas rezultātīvo rādītāju izpildes analīze.....	15
2.3. Eiropas Sociālā fonda projekta īstenošanas rezultāti.....	16
2.4. Eiropas informatīvā kampaņa „Strādā gudri, nevis smagi”.....	17
2.5. Valsts darba inspekcijas darbības rezultāti un sniegtie publiskie pakalpojumi.....	17
2.5.1. Darba devēju apsekošana.....	17
2.5.2. Iesniegumu izskatīšana.....	21
2.5.3. 2022. gadā darbā notikušo nelaimes gadījumu analīze.....	24
2.5.4. 2022. gadā sagatavoto darba vietas higiēnisko raksturojumu un pirmreizēji apstiprināto arodslimību analīze.....	28
2.5.5. Valsts darba inspekcijas dalība Eiropas Savienības informācijas sistēmās.....	30
2.5.6. Konsultāciju sniegšana un sociālo dialogu organizēšana.....	31
2.5.7. Rūpniecisko avāriju riska uzņēmumu uzraudzība.....	31
2.5.8. Streiku norises uzraudzība.....	32
2.6. Valsts darba inspekcijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmas efektīvas darbības nodrošināšanai.....	32
2.6.1. Iekšējā kontrole.....	32
2.6.2. Strukturālās reformas.....	33
3. Personāls.....	34
3.1. Informācija par personālu.....	34
3.2. Nodarbināto apmācība.....	34
4. Komunikācija ar sabiedrību.....	36
4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi.....	36
4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru.....	37
5. Valsts darba inspekcijas darbības stratēģijas 2021. – 2023. gadam izpildes progress 2022. gadā.....	39
6. Plāni 2023. gadam.....	47
<i>1. pielikums: Valsts darba inspekcijas pārskats - analīze par notikušajiem nelaimes gadījumiem darbā 2022. gadā.....</i>	<i>48</i>
<i>2. pielikums: Valsts darba inspekcijas pārskats par pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem un arodslimību izveidošanās cēloņiem 2022. gadā.....</i>	<i>58</i>

Saīsinājumi un abreviatūras

Aģentūra - Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra
APAS - Administratīvā pārkāpuma procesa atbalsta sistēma
CIRCABC - zināšanu apmaiņas sistēma (Communication and Information Resource Centre for Administrations, Businesses and Citizens)
Darba inspekcija - Valsts darba inspekcija
DVHR - darba vietas higiēniskais raksturojums
EDLUS - elektroniskā darba laika uzskaites sistēma
ELA - Eiropas darba iestāde
ES - Eiropas Savienība
ESF - Eiropas Sociālais fonds
IMI - Iekšējā tirgus informācijas sistēma (Internal Market Information System)
Kontaktpunkts - Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras nacionālais kontaktpunkts
LBAS - Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība
LDDK - Latvijas Darba devēju konfederācija
LM - Labklājības ministrija
MK - Ministru kabinets
NVA- Nodarbinātības valsts aģentūra
OiRA - tiešsaistes darba vides risku interaktīvas novērtēšanas rīks (Online interactive Risk Assessment)
OVP - obligātā veselības pārbaude
Pētījums - Valsts pārvaldes darbinieku iesaistīšanās pētījums
Plāns - Ēnu ekonomikas ierobežošanas plāns 2021. - 2022. gadam
RSU DDVVI - Rīgas Stradiņa universitātes Darba drošības un vides veselības institūts
RVDI - reģionālā Valsts darba inspekcija
SLIC - Vecāko darba inspektoru komiteja (Senior Labour Inspectors Committee)
VID - Valsts ieņēmumu dienests
VP - Valsts policija
VRS - Valsts robežsardze

1. Pamatinformācija par Valsts darba inspekciju

1.1. Juridiskais statuss

Valsts darba inspekcija (Darba inspekcija) ir labklājības ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Darba inspekcijas uzraudzībai un kontrolei ir pakļauti darba devēji, komersanti, to pilnvarotas personas un uzņēmumi, būvobjekti, tajā skaitā privātpersonai piederošie būvobjekti būvdarbu laikā, kā arī darba vietas un darba aprikojums.

Darba inspekcijas juridisko statusu, funkciju un uzdevumus nosaka 2008. gada 19. jūnijā pieņemtais Valsts darba inspekcijas likums, kas stājās spēkā 2008. gada 10. jūlijā.

1.2. Kompetences jomas, funkcija un uzdevumi

Darba inspekcijas funkcija ir nodrošināt efektīvu valsts politikas īstenošanu, uzraudzību un kontroli darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomā. Realizējot minēto funkciju, Darba inspekcija pilda šādus uzdevumus:

1. uzrauga un kontrolē darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanu;
2. kontrolē, kā darba devēji un darbinieki savstarpēji pilda darba līgumos un darba koplīgumos noteiktos pienākumus, un veic pasākumus, lai sekmētu domstarpību novēršanu starp darba devēju un darbiniekiem;
3. veicina sociālo dialogu un sniedz darba devējiem un darbiniekiem bezmaksas konsultācijas par darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām;
4. analizē darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jautājumus, lai sniegtu priekšlikumus normatīvo aktu pilnveidošanai;
5. normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veic nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanu un vienotu reģistrāciju, kā arī piedalās arodslimšanas gadījumu izmeklēšanā;
6. kontrolē darba vietās esošo darba aprikojumu, kā arī personāla individuālo un kolektīvo aizsardzības līdzekļu, veselībai kaitīgo un bīstamo vielu izmantošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
7. sniedz Labklājības ministrijas (LM) kompetento institūciju darba aizsardzības jautājumos izvērtēšanas komisijai informāciju par kompetento institūciju un speciālistu darbību darba aizsardzības jomā Darba inspekcijas uzraudzībai un kontrolei pakļautajos objektos;
8. nodrošina Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras (Aģentūra) nacionālā kontaktpunkta (Kontaktpunkts) darbību.

1.3. Darbības virzieni un mērķi, īstenotā budžeta programma

Darba inspekcijas divi galvenie darbības virzieni ir:

- ✓ darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomas efektīva inspicēšana un kontrole, atbilstības nodrošināšana;
- ✓ pakalpojumu sniegšana klientiem, t.sk., sabiedrības informēšana par aktuāliem darba tiesību un darba aizsardzības jautājumiem.

Darba inspekcijas darbības stratēģiskie mērķi ir:

1. efektīvs un preventīvs uzņēmumu pārbaužu un atbilstības nodrošināšanas process;
2. klientorientēta konsultēšana, pieejamu un ērtu Darba inspekcijas pakalpojumu nodrošināšana;
3. mērķtiecīga sabiedrības informēšana;
4. Darba inspekcijas cilvēkresursu attīstība un iekšējo procesu modernizācija un pilnveide.

Darba inspekcija īsteno valsts budžeta programmas „Darba apstākļu uzlabošana” (21.00.00) apakšprogrammu „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” (21.01.00),

kuras mērķis ir realizēt darba tiesisko attiecību, tai skaitā, neregistrētās nodarbinātības mazināšanas un darba aizsardzības politiku, kas vērsta uz kvalitatīvu darba vietu veidošanu un drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi nodarbinātajiem, kā arī nodrošināt minēto jomu regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošanas uzraudzību un kontroli.

Valsts budžeta apakšprogrammas „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” (21.01.00) galvenie sasniegtie rezultāti ir:

- ✓ sekmēta darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu ievērošana, t.sk., mazināta neregistrētā nodarbinātība;
- ✓ izglītota sabiedrība, lai preventīvi novērstu normatīvo aktu prasību neievērošanu;
- ✓ efektīva un klientorientēta darbība;
- ✓ konkurētspējīga atalgojuma un darba vides labbūtības nodrošināšana Darba inspekcijas darbiniekiem, lai mazinātu darbinieku mainību un sekmētu pakalpojuma kvalitātes paaugstināšanu.

1.4. Darbības prioritātes 2022. gadā

Darba inspekcijas darbības plānošanas pamatā ir prioritāšu princips. Prioritātes tiek noteiktas, balstoties aktuālās situācijas analīzē par darba tiesību un darba aizsardzības jomu, kā arī, ņemot vērā Eiropas Savienības (ES) politikas plānošanas dokumentus (ES stratēģisko satvaru par drošību un veselības aizsardzību darbā 2021. - 2027. gadam, Vecāko darba inspektoru komitejas (SLIC) darbības programmu), nacionālos politikas plānošanas dokumentus (Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2021. - 2027. gadam (NAP 2027), Darba aizsardzības jomas attīstības plānu 2021. - 2023. gadam, Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021. - 2027. gadam, Ēnu ekonomikas ierobežošanas plānu 2021. - 2022. gadam, LM darbības stratēģiju 2020. - 2023. gadam), Vadlīnijas par „Konsultē vispirms” principa piemērošanu valsts iestāžu darbā un Darba inspekcijas rīcībā esošos resursus.

2022. gadā par Darba inspekcijas prioritātēm tika noteiktas:

- ✓ neregistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana, veicot apsekojumus uzņēmumos, kuru saimnieciskajā darbībā ir paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks;
- ✓ letālo nelaimes gadījumu darbā un to nelaimes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšana;
- ✓ Eiropas sociālā fonda (ESF) projekta “Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana” īstenošana.

„Konsultē vispirms” principa realizēšana praksē 2022. gadā, tāpat kā iepriekš, bija Darba inspekcijas horizontālā prioritāte, kas caurvija pilnīgi visas Darba inspekcijas darbības jomas - gan apsekojot uzņēmumus, gan veicot sabiedrības informēšanas un izglītošanas darbu (plašāk skat. 2.5.1. nodaļu).

1.4.1. Neregistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana

2022. gadā, tāpat kā iepriekš, neregistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana bija viena no Darba inspekcijas prioritātēm, lai turpinātu ēnu ekonomikas apkarošanu un godīgas konkurences nodrošināšanu iestādes kompetences ietvaros. Darba inspekcijas galvenie darbības virzieni ēnu ekonomikas apkarošanā ir efektīvu kontroles pasākumu realizācija neregistrētās nodarbinātības samazināšanai, sadarbība un informācijas apmaiņa ar citām valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī sabiedrības informēšana un komunikācija par neregistrētās nodarbinātības negatīvajām sekām.

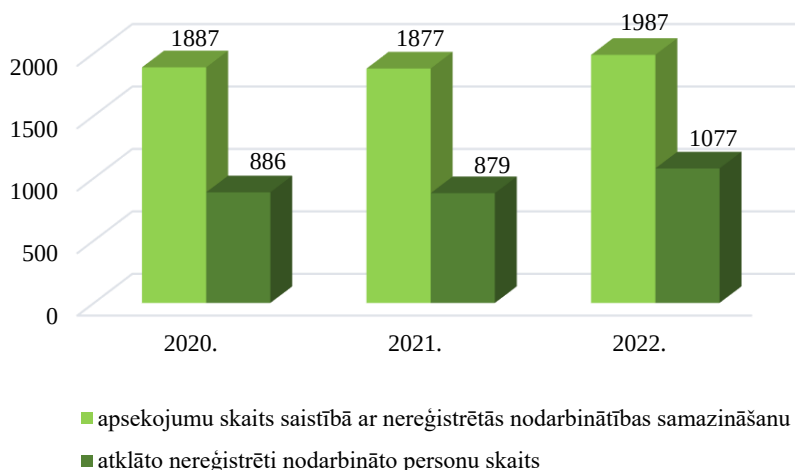
2022. gadā Darba inspekcijas amatpersonas veica 1 987 apsekojumus (plānots - 2 000) neregistrētās nodarbinātības samazināšanai, no kuriem 33 % bija rezultatīvi¹. Tas nozīmē, ka katrā

¹ Par rezultatīvu tiek uzskatīts apsekojums, kurā atklātas neregistrēti nodarbinātas personas.

trešajā apsekojumā tika konstatētas personas, ar kurām nebija noslēgti rakstveida darba līgumi un/vai, kuras darba devējs nebija deklarējis Valsts ieņēmumu dienestā (VID) kā darba ņēmējus.

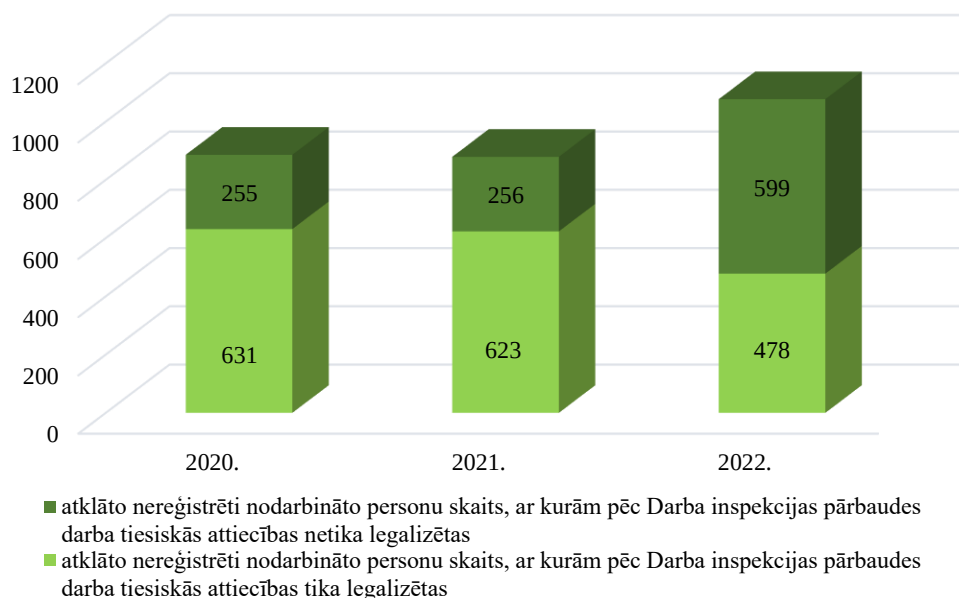
Darba inspekcijas amatpersonas apseko uzņēmumu atkārtoti, ja pirmajā apsekošanas reizē neregistrēti nodarbinātas personas netiek atklātas, taču, izvērtējot situāciju uzņēmumā kopumā, rodas pamatotas aizdomas, ka darba devējs varētu savus darbiniekus nodarbināt neregistrēti, kā arī gadījumos, kad uzņēmumā pirmās pārbaudes laikā tiek konstatētas neregistrēti nodarbinātas personas un pastāv pamatotas aizdomas, ka darba devējs varētu turpināt neregistrētu nodarbināšanu. 2022. gadā tika veikti 307 atkārtoti apsekojumi, kas veido 15 % no visiem veiktajiem apsekojumiem neregistrētās nodarbinātības samazināšanai.

2022. gadā tika konstatētas 1 077 neregistrēti nodarbinātas personas (skat. 1. grafiku), no tām 552 personas bez rakstveidā noslēgta darba līguma un bez deklarēšanas VID, 411 personas ar rakstveidā noslēgtu darba līgumu, bet bez deklarēšanas VID un 114 personas bez rakstveidā noslēgta darba līguma, bet deklarētas VID. 2022. gadā, salīdzinot ar 2021. gadu, atklāto neregistrēti nodarbināto personu skaits ir pieaudzis par 23 %, ko daļēji izraisīja darba tirgus aktivitātes palielināšanās pēc Covid-19 pandēmijas ierobežojumu atcelšanas 2022. gada pirmajā pusgadā.

1. grafiks: Uzņēmumu apsekojumu skaita un atklāto neregistrēti nodarbināto personu skaita dinamika (2020. - 2022.)

Jāatzīmē, ka 2022. gadā, salīdzinājumā ar iepriekšējiem diviem gadiem, būtiski samazinājās legalizēto neregistrēti nodarbinātu personu skaits. Tas ir Darba inspekcijas atklāto neregistrēti nodarbināto personu skaits, ar kurām darba devējs pēc Darba inspekcijas pārbaudes noslēdz darba līgumu un/vai reģistrē darbinieku VID kā darba ņēmēju (skat. 2. grafiku). 2022. gadā tika legalizētas 478 atklātās neregistrēti nodarbinātās personas jeb 44 %. Viens no iemesliem minētajam neregistrēti nodarbinātu personu legalizēšanas samazinājumam ir Covid-19 pandēmijas ierobežošanas pasākumu sekas, kas būtiski negatīvi ietekmēja lielas daļas uzņēmumu finansiālo situāciju un arī iespējas darbinieku piesaistīšanā. Pēc Covid-19 pandēmijas ierobežojumu atcelšanas, kam likumsakarīgi sekoja darba tirgus aktivitātes palielināšanās, darba devēji, cenšoties pēc iespējas minimizēt uzņēmuma finanšu recesijas sekas un atveseļot finanšu plūsmu, izvēlas darbiniekus nodarbināt neregistrēti, bet tā atklāšanas gadījumā, nevis legalizēt darba attiecības ar jau esošo nodarbināto, bet meklēt kādu citu darbinieku, ko nodarbināt neregistrēti.

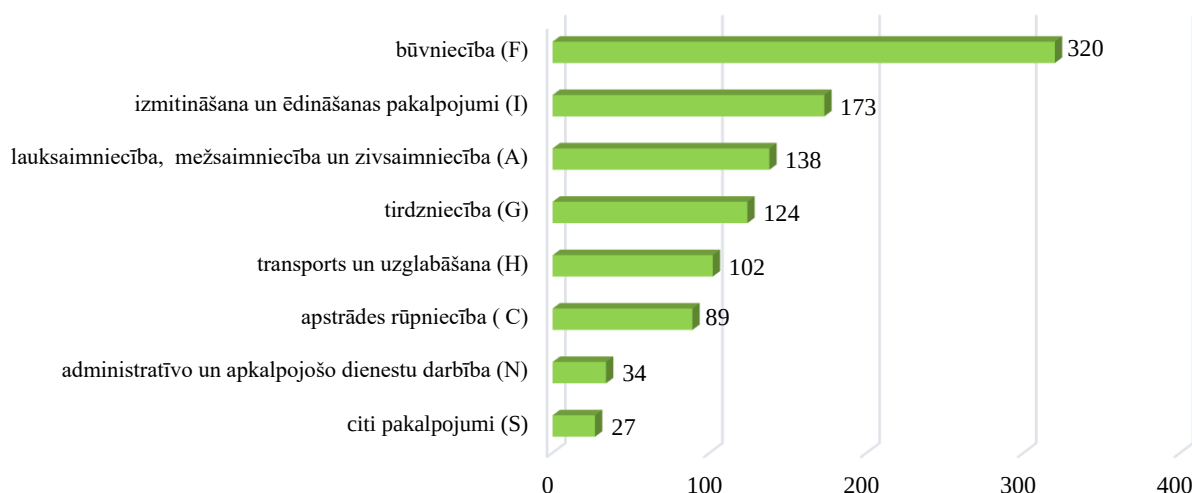

2. *grafiks*: Atklāto neregistrētu nodarbināto personu, ar kurām pēc Darba inspekcijas pārbaudes tika noslēgts rakstveida darba līgumus un/vai tās tika reģistrētas VID kā darba ņēmējs, skaita īpatsvars (2020. - 2022.)

Konstatējot nodarbināšanu bez rakstveidā noslēgta darba līguma un/vai reģistrēšanas VID, tika piemēroti 942² administratīvie naudas sodi 402 310 *euro* apmērā.

Analizējot atklātos neregistrētās nodarbinātības gadījumus konkrētās tautsaimniecības nozarēs, jāsecina, ka vislielākais neregistrētu nodarbinātu personu skaits joprojām tiek konstatēts būvniecībā. Atklāto neregistrētu nodarbināto personu skaits būvniecībā 2022. gadā veidoja gandrīz trešo daļu jeb 30 % no kopējā Darba inspekcijas konstatēto neregistrētu nodarbināto personu skaita (skat. 3. *grafiku*). Transporta un uzglabāšanas nozarē atklāto neregistrētu nodarbināto personu skaits, salīdzinot ar 2021. gadu, ir trīskāršojies. Tam pamatā ir veiksmīga Darba inspekcijas un Rīgas domes Satiksmes departamenta sadarbība taksometru pakalpojumu sniedzēju uzraudzībā un kontrolē. Būtiski - par 47 % - atklāto neregistrētu nodarbināto personu skaits ir pieaudzis arī izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozarē, kas, galvenokārt, izskaidrojams ar ekonomiskās aktivitātes atsākšanos nozarē pēc Covid-19 pandēmijas ierobežojumu atcelšanas.

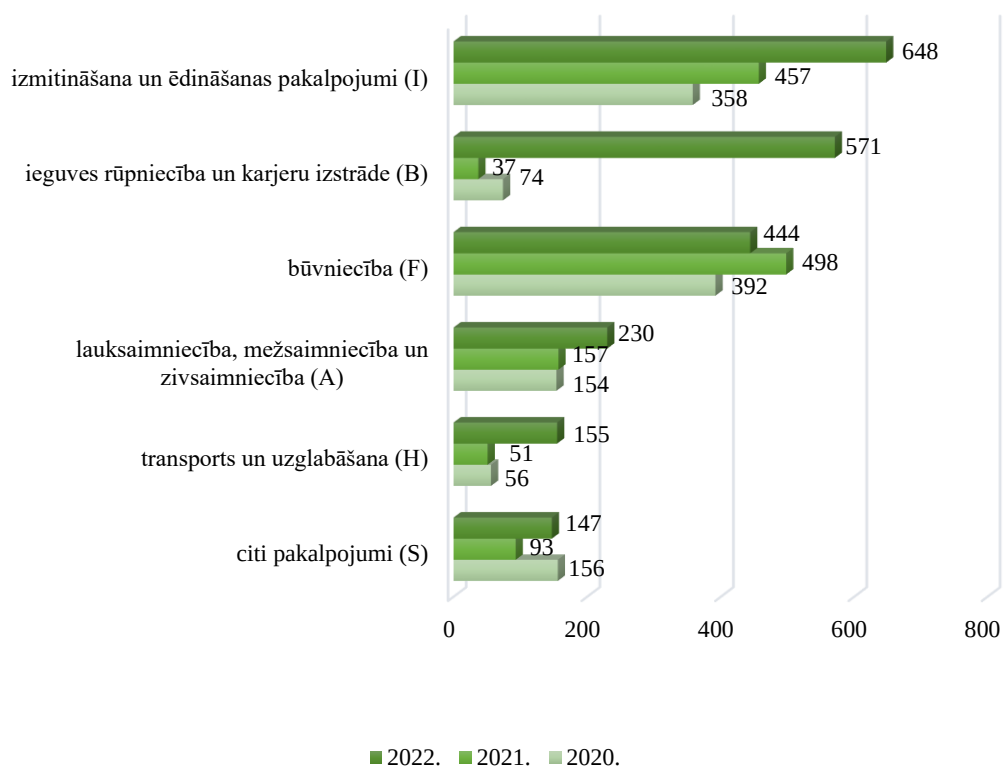
² Dati no Iekšlietu ministrijas Informācijas centra uzturētās Administratīvā pārkāpuma procesa atbalsta sistēmas (APAS), kurā no 2020. gada 1. jūlija tiek ievadīti, apkopoti un uzglabāti dati par Darba inspekcijas konstatētajiem pārkāpumiem, par kuriem piemērots administratīvais sods.

3. *grafiks*: Nozares³, kurās Darba inspekcija 2022. gadā atklājusi lielāko neregistrēti nodarbināto personu skaitu

2022. gadā lielākais neregistrēti nodarbināto personu skaits uz 100 000 nozarē strādājošajiem tika atklāts izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozarē (skat. 4. *grafiku*). Būtiski pievērst uzmanību ieguves rūpniecības un karjeru izstrādes nozarei, kas nodarbināto skaita ziņā ir vismazākā nozare (2 800 strādājošie), bet 2022. gadā, salīdzinot ar trīs iepriekšējiem gadiem, tajā redzams būtisks neregistrēti nodarbinātu personu uz 100 000 strādājošajiem pieaugums. Ieguves rūpniecības un karjeru izstrādes nozare, analizējot tajā pastāvošo risku kopumu (fiziski smags darbs, salīdzinoši zems atalgojums, darbs ļoti nošķirtās vietās (piemēram, purvā) un viesstrādnieku nodarbināšana), ir uzskatāma par augsta riska nozari gan saistībā ar iespējamu neregistrētu nodarbināšanu, gan cilvēktirdzniecību un nodarbināto ekspluatāciju.

³ Nozares atbilstoši Saimniecisko darbību statistiskajai klasifikācijai Eiropas kopienā (NACE 2. redakcija)

4. *grafiks:* Atklāto neregistrēti nodarbināto personu skaits uz 100 000 nozarē strādājošajiem dinamikā (2020. - 2022.)

Pēdējos trīs gados Darba inspekcijas pārbaudēs atklāto neregistrētās nodarbinātības gadījumu skaits nav būtiski mainījies, no kā secināms, ka neregistrētās nodarbinātības aktualitāte Latvijā saglabājas, kā arī norāda uz nepieciešamību Darba inspekcijai turpināt attīstīt pārbaudes metodes, pievēršot uzmanību jaunām nodarbinātības formām, kā arī jauniem sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumiem, kas vērsti uz neregistrētās nodarbinātības preventīvu samazināšanu. Darba inspekcijas prakse rāda, ka viena no efektīvākajām neregistrētās nodarbinātības apkarošanas pieejām ir ciešāka un mērķtiecīgāka sadarbība starp dažādām valsts un pašvaldību iestādēm, kas ietver gan informācijas apmaiņu, gan kopīgu pārbažu veikšanu uzņēmumos. Darba inspekcija 2022. gadā kopā ar Valsts robežsardzi (VRS) veica 40 apsekojumus saistībā ar neregistrēto nodarbinātību.

Darba inspekcija arī 2022. gadā turpināja līdzdarboties Eiropas un nacionālā līmeņa pasākumos neregistrētās nodarbinātības samazināšanas jomā, lai pilnveidotu prasmes un zināšanas un gūtu starptautisku pieredzi.

Lielu ieguldījumu neregistrētās nodarbinātības samazināšanas jomā sniedz Eiropas Darba iestāde (ELA). Darba inspekcija aktīvi sadarbojas ar ELA, kuras pamatuzdevums ir palīdzēt uzlabot sadarbību starp ES dalībvalstīm, sniegt atbalstu pārrobežu sadarbībai neregistrētās nodarbinātības un darbinieku nosūtīšanas jautājumos, kā arī koordinēt kopīgas inspekcijas saistībā ar darbaspēka pārrobežu mobilitāti. Darba inspekcija 2022. gadā aktīvi iesaistījās ELA organizētajos pasākumos inspekciju kapacitātes celšanā, dažāda veida mācību semināros, pieredzes apmaiņas braucienos un pārrobežu apmācībās praktiskajā inspicēšanā (plašāk skat. 3.2. nodaļu), kā arī piedalījās ELA organizētajā transporta kampaņā #Road2FairTransport (plašāk skat. 1.4.2. nodaļu).

2014. gada 16. septembrī tika izveidota Ēnu ekonomikas apkarošanas padome, kuras mērķis ir Latvijā ēnu ekonomikas apkarošanas jomā koordinēt un uzraudzīt atbildīgo institūciju - valsts pārvaldes iestāžu un nevalstisko organizāciju darbību. Tā kā neregistrētā nodarbinātība ir viens no būtiskiem, ēnu ekonomiku izraisošiem faktoriem, minētajā padomē darbojas arī Darba inspekcija

un piedalās Ēnu ekonomikas ierobežošanas plāna 2021. - 2022. gadam (Plāns) 1. rīcības virziena “Neregistrēta saimnieciskā darbība”, 2. rīcības virziena “Nedeklarēta nodarbinātība un neuzrādītā darba samaksa” un 5. rīcības virziena “Nodokļu nomaksas veicināšana” pasākumu realizēšanā. Īstenojot Plānā noteiktos uzdevumus, 2022. gadā Darba inspekcija veica 119 apsekojumus, lai uzraudzītu un kontrolētu sezonas laukstrādnieku nodarbinātību augļkopības un dārzenkopības nozarē, kuros tika konstatēta 40 personu nodarbināšana bez rakstveidā noslēgtiem darba līgumiem. Darba inspekcijas amatpersonas veica arī 21 ogu un sēņu iepirkšanas punkta pārbaudes, kurās pārkāpumi Darba inspekcijas kompetences jomā netika konstatēti. Pārbaudēs iegūtā informācija tika nosūtīta arī VID izvērtēšanai un tālākai rīcībai.

Darba inspekcija līdzdarbojas Iekšlietu ministrijas izveidotajā Sadarbības platformā, kuras mērķis ir sadarbības pilnveidošana apsardzes nozares darbības sakārtošanā un ēnu ekonomikas samazināšana nozarē.

1.4.2. Letālo nelaimes gadījumu darbā un to nelaimes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšana - tematiskās pārbaudes darba aizsardzībā

Letālo nelaimes gadījumu darbā un to nelaimes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšana ir Darba inspekcijas prioritāte, kuras īstenošanas ietvaros 2022. gadā tika organizētas četras tematiskās pārbaudes darba aizsardzībā; kopā veikti 3 594 preventīvi apsekojumi⁴, īpašu uzmanību pievēršot bīstamo nozaru uzņēmumiem; organizēti semināri, konferences un citi sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi, kā arī kā arī izveidots viens jauns modulis tiešsaistes darba vides risku interaktīvas novērtēšanas rīkam (OiRA – Online interactive Risk Assessment) (plašāk skat. 2.2., 2.3., 2.4., 2.5.5. un 4. nodaļu).

Tematisko pārbažu laikā kopā tika veikts 621 uzņēmumu apsekojums ar pamatmērķi:

- ✓ uzņēmumā esošo darba apstākļu atbilstības darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām izvērtēšana;
- ✓ darba devēju faktiski paveiktā drošas darba vides izveidē izvērtēšana, īpašu uzmanību pievēršot uzņēmumiem, kuros jau ir noticis nelaimes gadījums darbā;
- ✓ darba devēju uzmanības aktualizēšana un pievēršana darba aizsardzības jautājumiem;
- ✓ arodslimību un nelaimes gadījumu darbā risku mazināšana.

Tematiskā pārbaude uzņēmumos, kuros notikuši vairāki nelaimes gadījumi darbā

2022. gada februārī Darba inspekcija organizēja tematisko pārbaudi uzņēmumos, kuros pēdējo divu gadu laikā noticis vairāk kā viens nelaimes gadījums darbā, kurus izmeklējis darba devējs un kuru cēlonis bijis nodarbinātā neuzmanība. Nodarbinātā neuzmanība kā cēlonis norādīta lielākajai daļai nelaimes gadījumu darbā, ko izmeklējis darba devējs, tomēr tas ir vērtējams kritiski, jo datu analīze liecina, ka daļā gadījumu ir saskatāma ne tikai nodarbināto neuzmanība, bet arī darba devēju nevēlēšanās atzīt savu atbildību par notikušo. Tematiskās pārbaudes mērķis bija noskaidrot, ko darba devējs paveicis, lai samazinātu nelaimes gadījuma darbā notikšanas risku, un izvērtēt, vai konkrētos gadījumos ir konstatējama arī darba devēja atbildība.

Tematiskās pārbaudes laikā tika veikti 206 apsekojumi (plānots 200), kā rezultātā izdots 21 rīkojums (10 %) konstatēto pārkāpumu novēršanai un izteikti 14 mutiski brīdinājumi (7%). Tematiskās pārbaudes rezultāti liecina, ka 77 % no pārbaudītajiem uzņēmumiem turpmāku nelaimes gadījumu darbā novēršanai bija veikti dažādi organizatoriski pasākumi (neplānotas

⁴ Preventīvo apsekojumu skaitā tiek iekļautas juridisku/fizisku personu preventīvas pārbaudes; apsekojumi uzņēmumos, kuros jau iepriekš ir konstatēti pārkāpumi; apsekojumi pēc darba devēja sagatavotā Akta par nelaimes gadījumu darbā izskatīšanas; apsekojumi uzņēmumos, kas iepriekš apturēti vai brīdināti par apturēšanu; apsekojumi rūpniecisko avāriju riska uzņēmumos; apsekojumi tematisko pārbažu ietvaros; apsekojumi bīstamo nozaru uzņēmumos.

instruktāžas, pārvērtēti darba vides riska faktori, realizētas praktiskās apmācības nodarbinātajiem par darba aizsardzības jautājumiem, sagatavoti un darbavietā izvietoti uzskates materiāli par drošiem darba paņēmieniem, atkārtoti pārskatītas darba aizsardzības instrukcijas) un tehniski pasākumi (dažādu darba iekārtu vai ierīču aprīkošana ar papildu drošības sistēmām, uzņēmuma teritorijā izvietotas smilšu kastes, lai darbinieki paši nepieciešamības gadījumā var nokaisīt slidenos pārvietošanās ceļus, ar signālkrašojumu atzīmētas bīstamās vietas, kāpnes un rampas aprīkotas ar margām, kas pasargā nodarbinātos no nokrišanas riska).

Tematiskā pārbaude SLIC kampaņas ietvaros balsta un kustību aparāta slimību novēršanai

SLIC 2022. gadā visās ES dalībvalstīs organizēja informācijas un inspicēšanas kampaņu par balsta un kustību aparāta slimību novēršanu dažādās nozarēs. Kampaņas mērķis bija pievērst uzmanību balsta un kustību aparāta slimību profilaksei, sekmēt vienlīdzīgus darba apstākļus, lai darba ņēmējiem ES būtu vienāds darba aizsardzības līmenis un lai uzņēmumiem būtu vienādi konkurences apstākļi.

SLIC kampaņas uzdevums bija īstenot vismaz 20 pārbaudes katrā ES dalībvalstī un aptvert vismaz divas tautsaimniecības nozares. SLIC izstrādāja vienotu anketu visām dalībvalstīm, lai iegūtie dati būtu salīdzināmi. Latvijā kampaņa kā tematiskā pārbaude tika organizēta no 2023. gada aprīļa līdz jūnijam trīs nozarēs (pārtikas produktu ražošanā, dzērienu ražošanā, kā arī pasta un kurjeru darbības nozarē), un tās laikā tika veikti 100 apsekojumi (plānots 100), kā rezultātā tika izdoti 34 rīkojumi un izteikti 3 aizrādījumi konstatētā 81 pārkāpuma novēršanai.

1. *tabula:* Normatīvie akti, kuru prasību pārkāpumi visbiežāk konstatēti tematiskās pārbaudes laikā apsekotajos uzņēmumos, kuru novēršanai izsniegts rīkojums

normatīvais akts	pārkāpumu skaits
Ministru kabineta (MK) 02.10.2007. noteikumi Nr.660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība"	49
MK 10.08.2010. noteikumi Nr.749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos"	10
MK 10.03.2009. noteikumi Nr.219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude"	9
MK 06.08.2002. noteikumi Nr.344 "Darba aizsardzības prasības, pārvietojot smagumus"	3
MK 28.04.2009. noteikumi Nr.359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās"	4
MK 03.09.2002. noteikumi Nr.400 "Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā"	2
Darba aizsardzības likums	2
MK 20.08.2002. noteikumi Nr.372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus"	1
MK 08.02.2005. noteikumi Nr.99 "Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju"	1
kopā	81

Tematiskās pārbaudes ietvaros tika konstatēts, ka darba devēji veic darba vides iekšējo uzraudzību, nosaka un izvērtē riskus darba vidē, plāno pasākumus riska faktoru ietekmes

samazināšanai un novēršanai, taču bieži vien tas tiek darīts virspusēji un nepietiekoši. Konstatētie pārkāpumi, galvenokārt, saistīti ar ergonomisko risku neizvērtēšanu (smagumu pārvietošanas, smagumu pārvietošanas ar rokām, ilgstošas piespiedu darba pozas kā riska faktoru neidentificēšanu un attiecīgi pasākumu neveikšanu minēto risku mazināšanai un novēršanai), neregulāru risku novērtēšanu, kā arī nepilnībām nodarbināto apmācībā (apmācības periodiskuma neievērošanu, neatbilstībām instruktāžu veikšanā un instrukciju saturā - pareizu smagumu pārvietošanas metožu nenorādīšana u.c.). Darba devējiem nepieciešams detalizētāk izvērtēt riska faktorus, lai varētu mērķētāk un precīzāk plānot nepieciešamos preventīvos pasākumus to mazināšanai un novēršanai.

Tematiskā pārbaude būvniecībā

2022. gadā no maija līdz septembrim tika organizēta tematiskā pārbaude būvniecībā. Būvniecība ir augsta riska nozare darba aizsardzības aspektā, tāpēc ir prioritāra, plānojot tematiskās pārbaudes darba aizsardzībā. Sevišķi aktuāli tas ir tāpēc, ka 2021. gadā notikušo letālo nelaimes gadījumu skaits būvniecībā, salīdzinot ar 2020. gadu, ir vairāk kā divkārtšojies. 2022. gada tematiskās pārbaudes būvniecībā mērķis bija izvērtēt uzņēmumu darba aizsardzības sistēmas atbilstību spēkā esošo normatīvo aktu prasībām. Tematiskās pārbaudes laikā tika apsekoti 204 būvobjekti (plānots 200), kā rezultātā tika konstatēti 134 pārkāpumi, kuru novēršanai izdoti 53 rīkojumi (gandrīz katrā ceturtajā apsekotajā būvobjektā) un 5 brīdinājumi par darbības apturēšanu.

2. tabula: Normatīvie akti, kuru prasību pārkāpumi visbiežāk konstatēti tematiskās pārbaudes laikā apsekotajos būvniecības uzņēmumos, kuru novēršanai izsniegts rīkojums

normatīvais akts	pārkāpumu skaits
MK 25.02.2003. noteikumi Nr.92 "Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus"	58
MK 10.08.2010. noteikumi Nr.749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos"	11
MK 18.03.2014. noteikumi Nr.143 "Darba aizsardzības prasības, strādājot augstumā"	8
MK 20.08.2002. noteikumi Nr.372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus"	20
MK 02.10.2007. noteikumi Nr.660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība"	12
MK 10.03.2009. noteikumi Nr.219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude"	9
MK 04.07.2015. noteikumi Nr.167 "Noteikumi par darbinieku apliecībām."	6
MK 15.10.2004. noteikumi Nr.852 "Darba aizsardzības prasības darbā ar azbestu"	1
MK 03.08.2010. noteikumi Nr.713 "Noteikumi par kārtību, kādā nodrošina apmācību pirmās palīdzības sniegšanā, un pirmās palīdzības aptiecināšanas medicīnisko materiālu minimumu"	1
MK 08.02.2005. noteikumi Nr.99 "Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju"	1
MK 07.04.2015. noteikumi Nr.167 "Noteikumi par darbinieku apliecībām"	5

Darba likums	1
MK 03.09.2002. noteikumi Nr.400 "Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā"	1
kopā	134

Tematiskās pārbaudes laikā visbiežāk konstatētie pārkāpumi bija saistīti ar būtiskiem riskiem nodarbināto drošībai un veselībai (caurkrišanas risks caur jumta klāju; nenostiprinātas būvbedres vai tranšejas sānu malas; krišanas risks no augstuma). Jāatzīmē, ka šie pārkāpumi arī ir viens no galvenajiem cēloņiem letālajiem nelaimes gadījumiem darbā.

Elektroniskā darba laika uzskaites sistēma (EDLUS) atbilstoši likumam "Par nodokļiem un nodevām" bija ieviesta 109 pārbaudītajos būvobjektos jeb 54 % no visiem būvobjektiem, kuros EDLUS bija jābūt ieviestai.

Lielākā daļa no tematiskās pārbaudes laikā aptaujātajiem nodarbinātajiem (97 %) bija informēti par darba vides riskiem un to ietekmi uz viņu veselību, taču, analizējot kopējo situāciju būvobjektos, jāsecina, ka bieži vien nodarbināto informētība par darba vides riskiem ir formāla, nodarbinātie neievēro vai pat rupji ignorē darba aizsardzības normas, savukārt, darba devējs pieļauj šādus nodarbināto pārkāpumus un tos nenovērš, tādējādi palielinot risku nodarbināto drošībai un veselībai.

Tematiskā pārbaude ELA informācijas un izpratnes kampaņas #Road2FairTransport (ceļā uz godīgumu pārvadājumos) ietvaros

2022. gadā no oktobra līdz novembrim ELA organizēja informācijas un izpratnes veicināšanas kampaņu #Road2FairTransport visās ES dalībvalstīs. Kampaņas mērķis bija uzlabot zināšanas un izpratni par tiesībām un pienākumiem, kas saistīti ar darbaspēka mobilitāti un kas piemērojami autotransporta nozarē. Kampaņas #Road2FairTransport ietvaros tika izplatīti ELA sagatavotie informatīvie materiāli. Darba inspekcija informāciju gan par kampaņu, gan informatīvos materiālus ievietoja savos sociālajos tīklos Twitter (9 ziņas) un Facebook (8 ziņas). Kopā ar Valsts policiju (VP) un VRS tika veikti 111 transporta uzņēmumu apsekojumi (plānots 100). Uz autoceļiem tika pārbaudīti un aptaujāti kravas automašīnu vadītāji no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Polijas, Ukrainas un Baltkrievijas, kā rezultātā neregistrēti nodarbinātas personas netika konstatētas. Tas ir likumsakarīgi, jo pārvadājamās kravas ir ļoti vērtīgas, tajās ir ieguldīti lieli finanšu līdzekļi. Tāpēc darba devēji ar kravas automašīnu vadītājiem, kas veic starpvalstu pārvadājumus, ir ieinteresēti noslēgt darba līgumus un sakārtot darba tiesiskās attiecības, lai arī kravas automašīnas vadītājs būtu atbildīgs par vedamo kravu.

1.5. Padotībā esošās iestādes

Darba inspekcijas padotībā nav nevienas iestādes.

2. Valsts darba inspekcijas finanšu resursi un darbības rezultāti

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

3. tabula: Darba inspekcijai piešķirtā valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (euro)⁵

Nr.p.k.	finansiālie rādītāji	2021. gadā (faktiskā izpilde)	2022. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	resursi izdevumu segšanai (kopā)	4 579 994	5 130 888	4 983 767
1.1.	dotācija	4 579 994	5 122 671	4 975 550
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	8 217	8 217
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
1.5.	transferti	-	-	-
2.	izdevumi (kopā)	4 644 994	5 130 888	4 981 712
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	4 620 382	5 021 431	4 872 623
2.1.1.	kārtējie izdevumi	4 310 661	4 865 470	4 602 792
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti,	222 005	186 645	182 438
2.1.4.	sociāla rakstura maksājumi un kompensācijas	-	12 620	12 620
2.1.5.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	183	936	936
2.1.6.	uzturēšanas izdevumu transferti	87 533	135 760	73 838
2.2.	izdevumi kapitālajiem ieguldījumiem	24 612	109 457	109 089
3.	finansēšana	65 000	-	-

Darba inspekcijas pamatdarbība tika nodrošināta no valsts budžeta programmas 21.00.00 “Darba apstākļu uzlabošana” apakšprogrammas 21.01.00 “Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” finanšu līdzekļiem, kuru kopējais izlietojums 2022. gadā bija 3 795 135 euro.

No valsts budžeta apakšprogrammas 97.02.00 “Nozares centralizēto funkciju izpilde” finanšu līdzekļiem 2022.gadā izmantoti 27 282 euro materiāli tehniskās bāzes (datortehnikas) atjaunošanai.

No valsts budžeta apakšprogrammas 63.07.00 “Eiropas Sociālā fonda īstenotie projekti labklājības nozarē (2014. - 2020.)” finanšu līdzekļiem 2022. gadā tika izmantoti 1 159 663 euro

⁵ Tajā skaitā valsts budžeta apakšprogrammās 21.01.00 „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība”, 97.02.00 “Nozares centralizēto funkciju izpilde” un 63.07.00 “Eiropas Sociālā fonda īstenotie projekti labklājības nozarē (2014. -2020.)” paredzētais finansējums.

ESF projekta Nr.7.3.1.0/16/I/001 "Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana" īstenošanai.

2.2. Budžeta programmas rezultātīvo rādītāju izpildes analīze

Saskaņā ar valsts budžeta programmas „Darba apstākļu uzlabošana” (21.00.00) apakšprogrammā „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” (21.01.00) noteiktajiem politikas rezultātīvajiem rādītājiem 2022. gadā bija plānots veikt 10 000 uzņēmumu apsekojumus. 2022. gadā Darba inspekcija kopā veica 9 897 uzņēmumu apsekojumus (99 % no plānotā).

2022. gadā bija plānots veikt 3 000 preventīvos apsekojumus, no tiem 600 apsekojumus tematisko pārbaužu ietvaros. 2022. gadā tika veikti 3 594 preventīvi apsekojumi (120 % no plānotā), no tiem tematisko pārbaužu ietvaros 621 apsekojums (104 % no plānotā) (plašāk skat. 1.4.2. nodaļu). Preventīvo apsekojumu skaita rādītāja izpilde pārsniedz plānoto, jo tika sniegts atbalsts ESF projekta "Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana" īstenošanā, veicot 1 696 preventīvus apsekojumus bīstamo nozaru uzņēmumos.

Neregistrētās nodarbinātības samazināšanai bija plānots veikt 2 000 apsekojumus, no kuriem vismaz 25 % būtu rezultatīvi⁶, bet atkārtoto apsekojumu īpatsvars uzņēmumos, kuru saimnieciskajā darbībā ir paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks, veidotu vismaz 10 %. 2022. gadā saistībā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu tika veikti 1 987 apsekojumi (99 % no plānotā), no kuriem 33 % bija rezultatīvi, bet atkārtoti tika apsekoti 15 % augsta neregistrētās nodarbinātības riska uzņēmumi (plašāk skat. 1.4.1. nodaļu).

2022. gadā bija plānots 5 % no visiem Darba inspekcijas apsekojumiem veikt ar nolūku pārbaudīt uzņēmumus, kuros iepriekš jau bijuši konstatēti pārkāpumi darba aizsardzībā un/vai darba tiesībās, lai novērtētu, vai un kā pārkāpumi ir novērsti. 2022. gadā tika veikti 588 apsekojumi ar iepriekš minēto nolūku, kas veidoja 6 % no visa Darba inspekcijas veikto apsekojumu skaita.

2022. gadā bija plānots panākt, ka no Darba inspekcijas konstatētajiem pārkāpumiem tiek novērsti vismaz 80 %. Kopā tika novērsti 90 %. Par rīkojumā norādīto pārkāpumu novēršanu darba devēji Darba inspekcijai paziņo rakstveidā, atsūtot vēstuli, vai, izmantojot e-pakalpojumu „Darba devēja paziņojums Valsts darba inspekcijai par novērstajiem pārkāpumiem”. Pilnīgi visu Darba inspekcijas amatpersonu konstatēto pārkāpumu novēršanu kavē un ietekmē dažādi apstākļi, lielākoties tie ir saistīti ar finanšu līdzekļu nepietiekamību, uzņēmumu maksātnespēju vai darbības izbeigšanu vispār.

Būtiska Darba inspekcijas darbības sastāvdaļa ir sabiedrības izglītošana par aktuāliem darba aizsardzības un darba tiesisko attiecību jautājumiem. Valsts budžeta programmā tika plānots Darba inspekcijas organizētajos pasākumos izglītēt 850 interesentus. 2022. gadā organizētajos semināros kopā tika izglītotas 6 847 personas, no tām klātienē 89 personas. 2022. gadā, tāpat kā 2021. gadā, informēšanas pasākumi tika organizēti, galvenokārt, attālināti, tāpēc tajos piedalījās būtiski lielāks dalībnieku skaits nekā sākotnēji plānots. Darba inspekcija novēroja, ka ir mainījušies arī interesentu paradumi - labprātāk izvēloties informēšanas pasākumos piedalīties attālināti, nevis klātienē. Tāpēc Darba inspekcija veic monitoringu, lai apzinātu reālo situāciju un atbilstoši tai koriģētu konkrēto budžeta rezultātīvo rādītāju (plašāk skat. 4.1. nodaļu).

2022. gadā tika plānota un arī noorganizēta viena ES sabiedrības informēšanas kampaņa „Strādā gudri, nevis smagi” (plašāk skat. 2.4. nodaļu).

2022. gadā saskaņā ar valsts budžeta programmā noteiktajiem rezultātīvajiem rādītājiem tika plānoti 1 350 publicitātes pasākumi par aktuāliem darba aizsardzības un darba tiesību jautājumiem. 2022. gadā plašsaziņas līdzekļiem tika sniegta informācija 1 020 (75 % no plānotā) dažāda veida un formāta publikācijās un sižetos (preses relīzes, iniciēti materiāli un sižeti, kā arī

⁶ Par rezultatīvu apsekojumu uzskatāms tas, kura rezultātā uzņēmumā ir atklātas neregistrēti nodarbinātas personas, t.i., personas, ar kurām nav noslēgti rakstveida darba līgumi un/vai kuras darba devējs nav deklarējis VID kā darba ņēmējus.

publikācijas, kas sagatavotas vai pārpublicētas, balstoties uz Darba inspekcijas mājaslapā www.vdi.gov.lv vai Darba inspekcijas uzturētajā mājaslapā www.stradavesels.lv, kā arī Darba inspekcijas sociālajos tīklos atrodamo informāciju u.c.). Rezultatīvais rādītājs tika izpildīts daļēji, jo pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā 2022. gada 24. februārī mediju uzmanības galvenajā fokusā likumsakarīgi bija karš un visas ar to saistītās tēmas, kas netieši ietekmēja rādītāja izpildi, jo mediju interese par Darba inspekcijas kompetences jomām objektīvi samazinājās.

2.3. Eiropas Sociālā fonda projekta īstenošanas rezultāti

2022. gadā tika turpināta ESF projekta “Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana” īstenošana. Projekta mērķis ir uzlabot darba drošību uzņēmumos, īpaši bīstamo nozaru uzņēmumos (uzņēmumos, kuri darbojas kādā no MK 08.02.2005. noteikumu Nr. 99 “Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju” 1. pielikumā noteiktajiem komercdarbības veidiem).

2022. gadā ESF projekta ietvaros īstenotās aktivitātes:

- ✓ turpinājās pētījuma “Darba apstākļi un riski Latvijā 2019 - 2021” īstenošana;
- ✓ organizētas apmācības Darba inspekcijas amatpersonām un darbiniekiem: A moduļa ietvaros 10 apmācību grupas; B moduļa ietvaros - “Neregistrētās nodarbinātības samazināšana”, “Tekstilizstrādājumu ražošana un tīrīšana”, “Slimnīcas, sociālo centru aprūpes nozare” un “Kokapstrāde”; kā arī organizētas C moduļa apmācības - “Stresa vadība un konfliktu risināšana”, “Juridisko tekstu rakstīšana un analīze”, “Valsts darba inspekcijas darbinieku un amatpersonu angļu valodas zināšanu un kompetenču paaugstināšana” un “Laika pārvaldība, darba un privātās dzīves līdzsvars”;
- ✓ nodrošināta Darba inspekcijas pārstāvju dalība 11 izstādēs: “Māja I 2022”, “Pavasaris 2022”, “Tech industry 2022”; Ekonomikas ministrijas organizētajā forumā “Atbalsts uzņēmējiem - impulss jaunam izrāvienam” (Rēzeknē, Liepājā, Dobelē, Siguldā, Valmierā); “Traktordienas 2022”, “Rīga Food 2022” un “Lauksaimniecības un meža tehnika 2022”;
- ✓ par iespēju piedalīties ESF projektā un saņemt atbalstu nosūtīta informācija 5 373 uzņēmumiem (no ESF projekta uzsākšanas brīža līdz 2022. gada 31. decembrim);
- ✓ *de minimis* atbalsts piešķirts 884 uzņēmumiem; darba vides risku novērtējums veikts 487 uzņēmumu 2 191 darba vietās; 293 uzņēmumi ir ieviesuši pasākumus darba aizsardzības prasību izpildei;
- ✓ saņemti 536 uzņēmumu pieteikumi kādam no konsultatīvā atbalsta veidiem; pieņemti 448 lēmumi par *de minimis* atbalsta piešķiršanu;
- ✓ Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS) sniegusi 301 konsultāciju darba ņēmējiem darba strīdu vai domstarpību gadījumos (darba tiesisko attiecību jomā) un 168 konsultācijas (darba aizsardzības jomā);
- ✓ Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK) sniegusi 249 konsultācijas darba devējiem darba strīdu vai domstarpību gadījumos (darba tiesisko attiecību jomā) un 233 konsultācijas (darba aizsardzības jomā);
- ✓ tika veiktas 70 pirmreizējās un 72 atkārtotās konsultācijas darba devējiem par atbalstu kolektīvo pārrunu organizēšanai iekļaujošas nodarbinātības veikšanai, aktīvas novecošanās, vecuma pārvaldības politikas un ilgāka darba mūža veicināšanai, darba koplīgumu slēgšanai; pēc ekspertu ieteikumiem 101 uzņēmums ir veicis uzlabojumus darba vidē, savukārt, 59 uzņēmumi to vēl plāno darīt;
- ✓ sadarbībā ar Rīgas Stradiņa universitātes Darba drošības un vides veselības institūtu (RSU DDVVI) organizēts 51 tematiskais seminārs un apmācības;
- ✓ LBAS organizēja 16 izglītojošās aktivitātes izglītības iestāžu audzēkņiem;
- ✓ LDDK organizēja 4 mācību ekskursijas uz labās prakses uzņēmumiem;

- ✓ RSU DDVVI organizēja 44 seminārus un 81 konsultāciju, sniedzot praktiskus ieteikumus darba aizsardzības uzlabošanai un bioloģisko risku novēršanai darba vidē, t.sk. inficēšanās riska ar Covid-19 mazināšanai/novēršanai darba vidē;
- ✓ turpinājās darbinieku elektroniskās apmācību sistēmas satura izstrāde un tika izsludināts iepirkums par elektroniskās apmācību sistēmas interaktivitātes izstrādi;
- ✓ tika īstenota komunikācijas kampaņa ar saukli: “Esi drošs, ka darbs ir drošs”.

2.4. Eiropas informatīvā kampaņa „Strādā gudri, nevis smagi”

Eiropas darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra, kas koordinē regulārās Eiropas informatīvās kampaņas darba aizsardzības jomā, 2020. gadā mainīja Eiropas informatīvās kampaņas garumu - ja iepriekš kampaņu atklāja aprīlī un noslēdza nākamā gada rudenī, tad Eiropas informatīvā kampaņa „Strādā gudri, nevis smagi” tika atklāta 2020. gada rudenī, ilga līdz 2022. gada rudenim un noslēdzās ar labas prakses balvas konkursu “Zelta ķivere”, kas, tāpat kā iepriekš, bija arī kampaņas centrālā aktivitāte. Labas prakses balvas konkursā “Zelta ķivere” tika meklēti uzņēmumu, valsts un pašvaldību iestāžu labas prakses piemēri, kas uzskatāmi parādītu darba aizsardzības pasākumu pozitīvo ietekmi uz darbinieku produktivitāti un uzņēmējdarbību kopumā. Labas prakses balvas konkurss “Zelta ķivere” Latvijā notika jau 18. reizi, un tajā piedalījās 10 uzņēmumi. Konkurss noslēdzās 2022. gada 4. novembrī ar Darba inspekcijas organizētu tiešsaistes konferenci “Strādāt produktīvi!”. Konferencē “Strādāt produktīvi!” ietvaros tika godināti un apbalvoti labas prakses balvas “Zelta ķivere” konkursa laureāti. Labas prakses balvu darba aizsardzībā “Zelta ķivere” ieguva uzņēmums SIA “Trelleborg Wheel Systems Liepaja” par piemēru “Automatizācijas pozitīvā ietekme uz darba aizsardzību un darbinieku efektivitāti”.

Būtiski uzsvērt, ka SIA “Silkeborg Spaantagning Baltic” labas prakses piemērs, kas 2021. gadā nacionālajā līmenī mazo uzņēmumu kategorijā uzvarēja un ieguva “Zelta Ķiveri”, tika iesniegts Eiropas līmeņa labas prakses balvas konkursam. 2022. gadā to atzina par vienu no astoņiem labākajiem Eiropas piemēriem un apbalvoja visas Eiropas kampaņas „Strādā gudri, nevis smagi” noslēguma pasākumā.

2022. gadā Latvijā kampaņas „Strādā gudri, nevis smagi” ietvaros tika organizētas arī vairākas tiešsaistes diskusijas un semināri:

- ✓ diskusija “Vai dzimumam ir nozīme darba aizsardzībā?;”
- ✓ diskusija “Darba aizsardzības speciālists vakar, šodien un rīt. Kas mainās un kāpēc?”;
- ✓ seminārs “Mūsdienīgas darba vides indikatori - kā no datiem nokļūt līdz lēmumam?”.

Visi minēto pasākumu ieraksti ir pieejami Darba inspekcijas YouTube kanālā un Facebook kontā.

2022. gadā tika organizētas arī divas pieredzes apmaiņas ekskursijas uz labas prakses uzņēmumiem darba aizsardzībā: SIA “Trelleborg Wheel Systems Liepaja” un SIA “Silkeborg Spaantagning Baltic”.

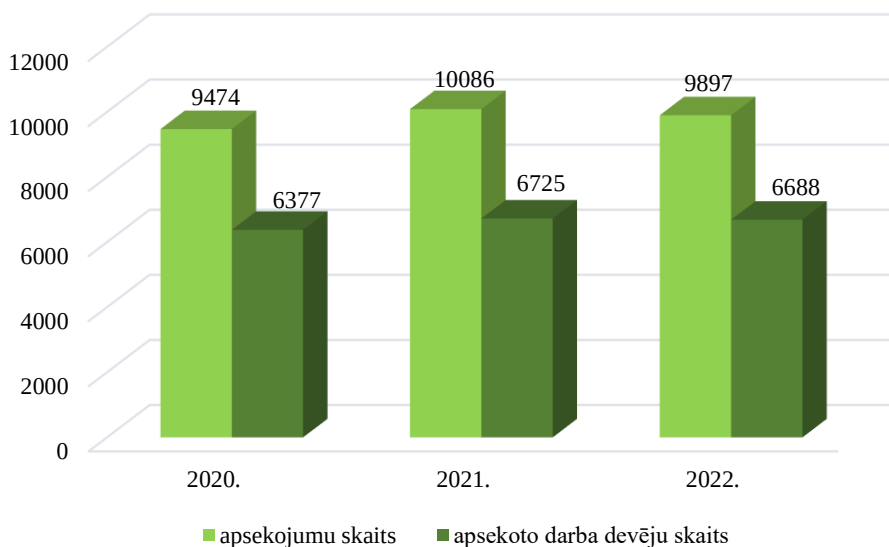
2.5. Valsts darba inspekcijas darbības rezultāti un sniegtie publiskie pakalpojumi

2.5.1. Darba devēju apsekošana

Galvenā metode, ko Darba inspekcija izmanto, uzraugot un kontrolējot darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanu, ir darba devēju (t.i. gan juridiskās, gan fiziskās personas) apsekošana. Darba inspekcijas amatpersonu mērķis, apsekojot darba devēju, ir apzināt faktisko situāciju darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomā, novērtēt tās atbilstību spēkā esošo normatīvo aktu prasībām un panākt, lai darba devēji faktiski nodibinātas darba tiesiskās attiecības sakārtotu arī dokumentāri atbilstoši normatīvo aktu prasībām, un gan darba devēji, gan nodarbinātie godprātīgi pildītu pienākumus un izmantotu savas tiesības, kā arī, lai darba vietās tiktu izveidota un uzturēta nodarbināto veselībai droša un nekaitīga darba vide. Nepilnību vai pārkāpumu konstatēšanas gadījumā tiek pieņemts lēmums par efektīvāko rīcības

veidu, lai panāktu darba vides sakārtošanu, nodrošinot nodarbināto veselībai un dzīvībai nekaitīgus darba apstākļus.

2022. gadā Darba inspekcijas amatpersonas veica 9 897 apsekojumus pie 6 688 darba devējiem (skat. 5. grafiku).

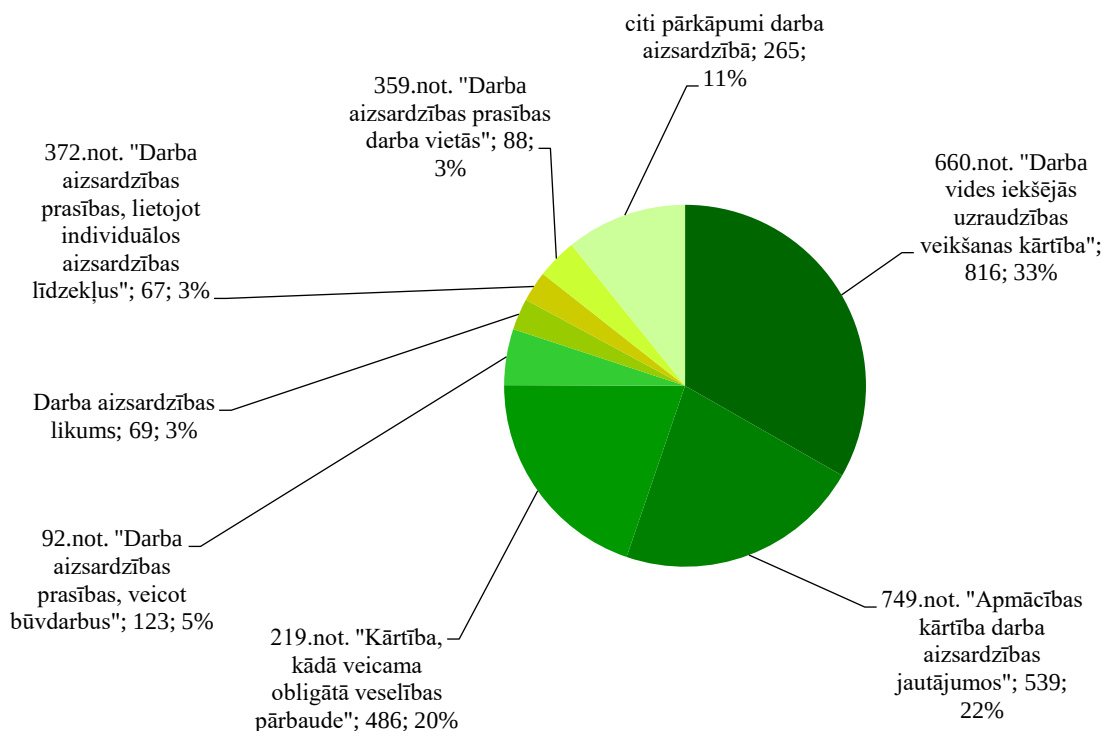
5. grafiks: Apsekojumu un apsekoto darba devēju skaita dinamika (2020. - 2022.)

Darba inspekcijas amatpersonas 2022. gadā konstatēja 4 602 pārkāpumus, no tiem:

- ✓ 2 508 - darba aizsardzības normatīvo aktu prasību pārkāpumi;
- ✓ 1 682 - darba tiesību normatīvo aktu prasību pārkāpumi;
- ✓ 411 - Valsts darba inspekcijas likuma pārkāpumi;
- ✓ 1 - Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma pārkāpums.

Darba aizsardzību regulējošo normatīvo aktu pārkāpumi⁷ veido 88 % no visiem Darba inspekcijas amatpersonu 2022. gadā konstatētajiem pārkāpumiem. Normatīvos aktus darba aizsardzības jomā, kuru prasību pārkāpumi 2022. gadā konstatēti visbiežāk, skat. 6. grafikā.

⁷ Šajā statistikā nav iekļauti dati par konstatētajiem pārkāpumiem, par kuriem 2022. gadā piemērots administratīvais sods, jo visa informācija par tiem ir ievadīta APAS un Darba inspekcijas Informācijas sistēmas datu bāzēs pašlaik ranžētā un apkopotā veidā nav pieejama.

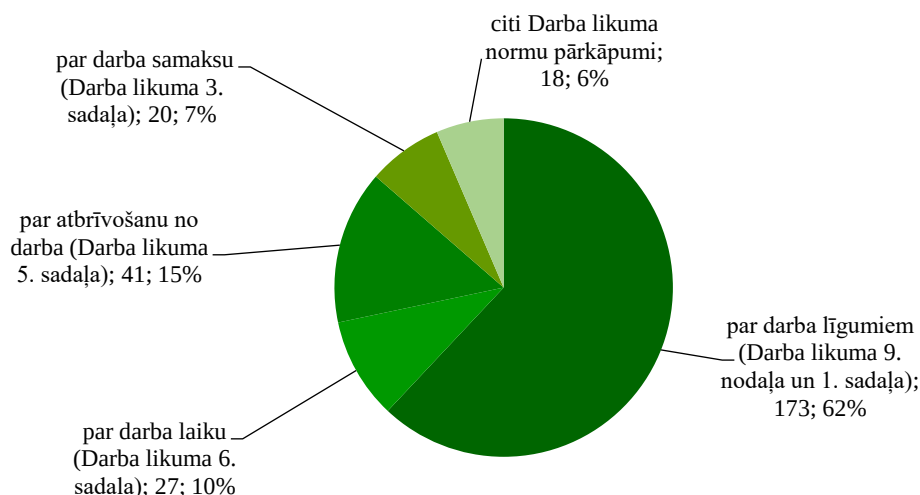
6. grafiks: Normatīvie akti darba aizsardzības jomā, kuru prasību pārkāpumi 2022. gadā konstatēti visbiežāk

2022. gadā, tāpat kā iepriekš, visbiežāk pārkāptās normatīvo aktu prasības darba aizsardzībā nav mainījušās:

- ✓ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.660 „Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība” - nav novērtēti visi konkrētā uzņēmuma darba vidē pastāvošie riska faktori, darba vides riski nav pārvērtēti vismaz reizi gadā, nav sagatavots darba aizsardzības pasākumu plāns, nodarbinātie nav informēti par darba vidē esošajiem riska faktoriem un to mazināšanas/novēršanas pasākumiem u.c.;
- ✓ MK 10.08.2010. noteikumi Nr.749 „Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos” - nav veikta nodarbināto instruēšana darba aizsardzībā (ievadapmācība, sākotnējā instruktāža, atkārtotā instruktāža u.c.); nav ievērots periodiskums atkārtotām instruktāžām; instruēšana nav veikta pēc būtības, bet formāli - nodarbinātais tikai parakstījis instruktāžu reģistrācijas žurnālā; instrukcijas nav aktualizētas un ir saturiski nepilnīgas (tajās nav iekļauti visi pastāvošie darba vides riska faktori, individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanas nosacījumi u.c.); nepietiekamās un/vai nepilnīgās apmācības dēļ nodarbinātie arī nezina, kā strādāt droši savā darbavietā un pareizi rīkoties problēmsituācijās vai ārkārtas gadījumos;
- ✓ MK 10.03.2009. noteikumi Nr.219 „Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude” - nodarbinātie netiek nosūtīti uz pirmreizējo obligāto veselības pārbaudi (OVP) un periodiskajām OVP.

Darba tiesības regulējošo normatīvo aktu pārkāpumi⁸ veido 12 % no visiem Darba inspekcijas amatpersonu 2022. gadā konstatētajiem pārkāpumiem. Savukārt, 82 % no konstatētajiem darba tiesību pārkāpumiem veido Darba likuma normu pārkāpumi (skat. 7. grafiku), bet 18 % veido citu darba tiesības regulējošo normatīvo aktu pārkāpumi.

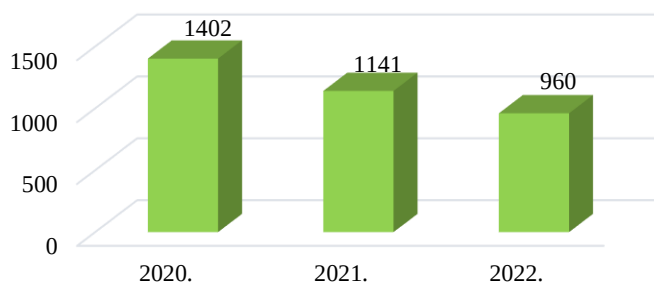
⁸ Šajā statistikā nav iekļauti dati par konstatētajiem pārkāpumiem, par kuriem 2022. gadā piemērots administratīvais sods, jo visa informācija par tiem ir ievadīta APAS un Darba inspekcijas Informācijas sistēmas datu bāzēs pašlaik ranžētā un apkopotā veidā nav pieejama.

7. *grafiks*: Darba likuma normas, kuru pārkāpumi 2022. gadā konstatēti visbiežāk

2022. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, darba devēji visbiežāk nav ievērojuši Darba likuma 40. panta prasības, kuru pārkāpumi veido 60 % no visiem darba tiesisko attiecību pārkāpumiem. Konstatētie pārkāpumi saistīti ar darba līguma saturu - tajā netiek ietverta visa informācija, kas ir norādīta Darba likuma 40. pantā, piemēram, nav norādīts nolīgtais dienas vai nedēļas darba laiks, darba samaksas apmērs un izmaksas laiks, ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma ilgums, darbinieka amats u.c. Minētos pārkāpumus darba devēji pieļauj gan nezināšanas dēļ, gan ar vēlmi manipulēt ar nodarbināto darba laiku un tā uzskaiti. Būtisku darba tiesību pārkāpumu daļu (21 %) veido pārkāpumi, kas ir saistīti ar darba samaksu, t.sk. par nodarbinātajam atlaišanas dienā neizmaksātajām visām pienākošajām naudas summām.

Darba inspekcijas amatpersonas 2022. gadā darba devējiem izsniedza 960 rīkojumus ar norādi konkrētā termiņā novērst konstatētos pārkāpumus (skat. 8. *grafiku*).

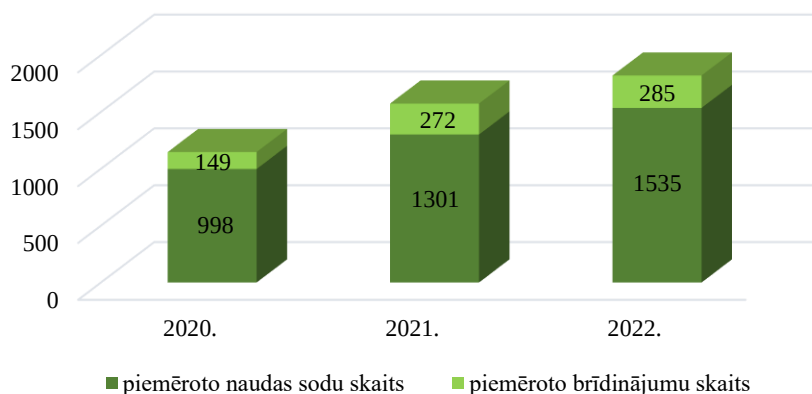

8. *grafiks*: Izsniegto rīkojumu skaita dinamika (2020. - 2022.)

Izsniegto rīkojumu skaitam jau vairākus gadus pēc kārtas ir tendence samazināties. Trīs gadu periodā tas ir samazinājies par 31,5 %. Arī izsniegto rīkojumu skaita īpatsvaram attiecībā pret veikto apsekojumu skaitu ir tendence samazināties (apsekojumu skaitu skat. 5. *grafikā*), kam pamatā ir aktīva un efektīva „Konsultē vispirms” principa piemērošana praksē. Darba inspekcijas rīkojumā ir norādīts konkrēts pārkāpums, kas jānovērš, un tā izpildes termiņš. Rīkojuma izpilde neuzliek darba devējam papildu finansiālo, administratīvo vai cita veida slogu, jo būtībā paredz tikai minimālo darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības prasību izpildes nodrošināšanu, lai uzņēmums savā darbībā nepārkāptu normatīvo aktu prasības.

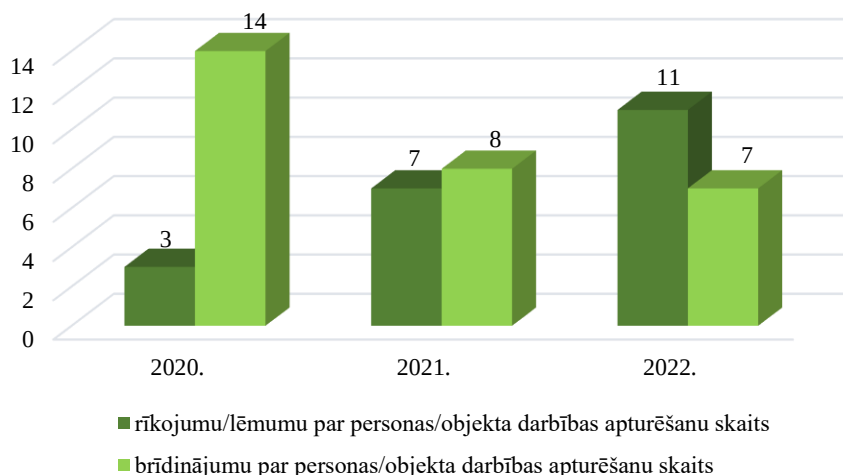
Ievērojot „Konsultē vispirms” un samērības principu starp administratīvo nodarījumu, tā sekām un piemērotā soda lielumu, Darba inspekcijas amatpersonas 2022. gadā par darba tiesisko

attiecību, darba aizsardzības normatīvo aktu un Valsts darba inspekcijas likuma pārkāpumiem darba devējiem piemēroja 1 820 administratīvos sodus (skat. 9. grafiku). Piemēroto naudas sodu summa - 562 865 euro⁹.

9. grafiks: Piemēroto administratīvo sodu struktūras un skaita dinamika (2020. - 2022.)

Konstatējot pārkāpumus, kas rada tiešus draudus nodarbināto veselībai un dzīvībai, Darba inspekcijas amatpersonas 2022. gadā izdeva 7 brīdinājumus un 11 rīkojumus par personas/objekta darbības apturēšanu (skat. 10. grafiku).

10. grafiks: Rīkojumu par personas/objekta darbības apturēšanu skaita un brīdinājumu par apturēšanu skaita dinamika (2020. - 2022.)

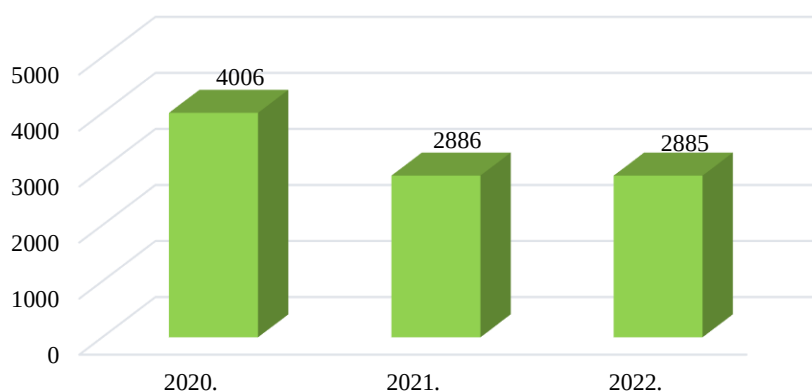
No 18 rīkojumiem/brīdinājumiem par personas/objekta darbības apturēšanu 14 tika izdoti saistībā ar nedrošu darbu augstumā, t.sk. uz nedrošām vai nepilnīgi uzbūvētām sastatnēm, nedrošu darbu uz jumta, nenorobežotām atverēm grīdā, par darbu augstumā bez pretkritiena sistēmām u.c., 2 - par darbu tranšejā, kurai nav nostiprinātas sānu malas, 1 - par zāģa, kam nebija atbilstošu aizsargu, lietošanu, 1 - saistībā ar nedrošu koku zaru apzāģēšanu.

2.5.2. Iesniegumu izskatīšana

Darba inspekcijas amatpersonas 2022. gadā Iesniegumu likumā noteiktajā kārtībā izskatīja 2885 fizisko un juridisko personu iesniegumus, kuros bija norādīti 3 554 iespējamie pārkāpumi, no tiem darba tiesību jomā - 3 222 pārkāpumi (91 %), darba aizsardzības jomā - 290 (8 %), citi -

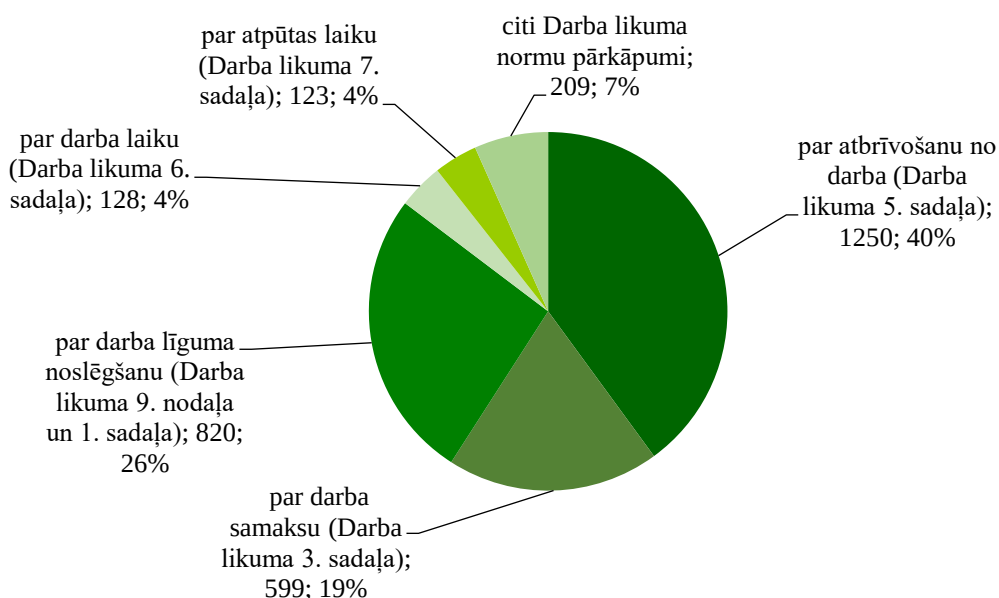
⁹ Dati par Darba inspekcijas piemēroto administratīvo sodu skaitu un summu no APAS.

42 (1 %). 2022. gadā izskatīto iesniegumu skaits, salīdzinot ar 2021. gadu, ir palicis praktiski nemainīgs (skat. 11. grafiku).

11. grafiks: Izskatīto iesniegumu skaita dinamika (2020. - 2022.)

No visiem iesniegumos norādītajiem iespējamajiem pārkāpumiem 3 129 jeb 88 % bija Darba likuma normu pārkāpumi (skat. 12. grafiku).

12. grafiks: Darba likuma sadaļas, kurās iekļauto normu iespējamie pārkāpumi norādīti 2022. gadā izskatītajos iesniegumos

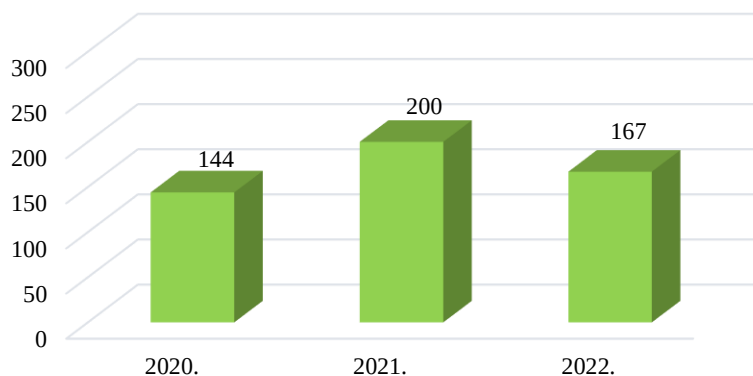
Proporcionāli visvairāk iesniegumos norādītie iespējamie pārkāpumi bija saistīti ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu (Darba likuma 5. sadaļa), no tiem lielākā daļa jeb 80 % - par darbiniekam pienākošos naudas summu izmaksu (Darba likuma 128. pants). Darba devējs, izbeidzot darba tiesiskās attiecības, darbiniekam nav izmaksājis visas pienākošās naudas summas (pilnu aprēķinu), piemēram, nav aprēķinājis un izmaksājis atlīdzību par neizmanto to atvaļinājumu vai izmaksājis nepilnu atlīdzību. Jāpiebilst, ka Darba likuma 128. panta iespējamie pārkāpumi Darba inspekcijas izskatītajos iesniegumos jau vairākus gadus pēc kārtas ir bijuši norādīti visbiežāk, 2022. gadā - 1 003 gadījumos.

Iesniegumu izskatīšanas rezultātā tika konstatēti 380 darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normu pārkāpumi¹⁰. Darba devējiem tika izsniegts 151 rīkojums ar norādījumu

¹⁰ Šajā statistikā nav iekļauti dati par konstatētajiem pārkāpumiem, par kuriem 2022. gadā piemērots administratīvais sods, jo visa informācija par tiem ir ievadīta APAS un Darba inspekcijas Informācijas sistēmas datu bāzēs pašlaik ranžētā un apkopotā veidā nav pieejama.

novērst konstatētos pārkāpumus. Tāpat tika izsniegti 10 brīdinājumi par administratīvo aktu piespiedu izpildi.

2022. gadā Darba inspekcijā kopā tika saņemti 167 apstrīdēšanas iesniegumi un sūdzības administratīvajās un administratīvo pārkāpumu lietās (skat. 13. grafiku).

13. grafiks: Darba inspekcijā saņemto apstrīdēšanas iesniegumu un sūdzību administratīvo pārkāpumu lietās skaita dinamika (2020. - 2022.)

Apstrīdēšanas iesniegumu un sūdzību administratīvo pārkāpumu lietās skaita īpatsvars attiecībā pret kopējo Darba inspekcijas izdoto administratīvo aktu un lēmumu administratīvo pārkāpumu lietās skaitu joprojām bija neliels. 2022. gadā tas veidoja 2,3 %.

2022. gadā tika izskatīti 192 apstrīdēšanas iesniegumi un sūdzības (t.sk. tādi, kas saņemti 2021. gadā, bet par kuriem lēmumi pieņemti 2022. gadā; skat. 4. tabulu).

4.tabula: Statistiskā informācija par 2022. gadā Darba inspekcijā izskatītajiem apstrīdēšanas iesniegumiem un sūdzībām

	skaits kopā	lēmumi par soda piemērošanu	administratīvie akti	akti par nelaimes gadījumu darbā	faktiskā rīcība (t.sk. atbildes uz iesniegumiem)
Darba inspekcijā izskatītās sūdzības un pieņemtie lēmumi	192	139	12	19	22
<i>no tiem:</i>					
atstāts negrozīts	91	77	2	3	9
pilnībā atcelts	38	27	6	-	5
atstāts bez izskatīšanas / bez virzības / uzskatīts par neiesniegtu / atsaukts	6	3	1	1	1
atteikts izskatīt / atteikts atjaunot termiņu	13	13	-	-	-
grozīts	38	18	3	15	2
daļā nodots atkārtotai izskatīšanai	4	-	-	-	4
pilnībā nodots atkārtotai izskatīšanai	1	-	-	-	1
atcelts daļā	1	1	-	-	-

No 2022. gadā izskatītajām 173 lietām (šajā skaitā netiek iekļauti tie lēmumi, ar kuriem iesniegumi vai sūdzības atstāti bez virzības, uzskatīti par neiesniegtiem vai atsaukti, un lietas, kurās atteikts izskatīt sūdzību un atjaunot pārsūdzēšanas termiņu) 53 % gadījumu pārsūdzētie amatpersonu lēmumi, izdotie administratīvie akti un sniegtās atbildes ir atstāti spēkā, 25 % gadījumu - kādā daļā grozīti, atcelti vai nodoti atkārtotai izskatīšanai, savukārt, atcelti 22 % lēmumu (t.sk. faktiskā rīcība atzīta par neatbilstošu normatīvajiem aktiem un 2 gadījumos - sodītā persona izslēgta no komercreģistra).

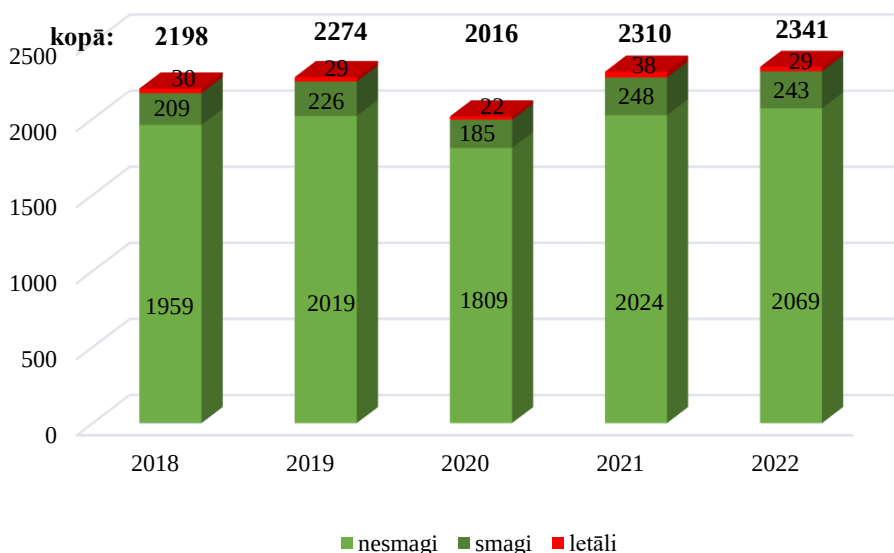
2022. gadā Darba inspekcijā, izskatot apstrīdēšanas iesniegumus un sūdzības, visvairāk lēmumu (71 %) pieņemti administratīvā pārkāpuma lietās, no tiem negrozīti atstāti 63 % lēmumi administratīvā pārkāpuma lietās, bet 22 % amatpersonu pieņemtie lēmumi par administratīvā soda uzlikšanu ir atcelti.

2022. gadā, salīdzinot ar 2021. gadu, nav vērojamas būtiskas atšķirības negrozīto, atcelto un grozīto lēmumu īpatsvarā. Taču ir pieaudzis to lēmumu skaits, ar kuriem ir atteikts izskatīt sūdzību vai apstrīdēšanas iesniegumu vai atjaunot to pārsūdzēšanas termiņu. Viens no iemesliem minētajai tendencei ir tas, ka personas, kurām ar administratīvo pārkāpumu, iespējams, nodarīti zaudējumi vai nemantisks kaitējums, nav savlaicīgi lūgušas tās atzīt par cietušajām konkrētajā administratīvā pārkāpuma lietā, to darot vien pēc tam, kad administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšana pabeigta.

2022. gadā pabeigtajās 32 tiesvedībās (procesos, kur tiesas nolēmums ir stājies spēkā un nav pārsūdzams) 28 gadījumos jeb 87,5 % Darba inspekcijas lēmums, kas pieņemts, izskatot apstrīdēšanas iesniegumu vai sūdzību, ir atstāts negrozīts, trīs gadījumos atcelts (vienā no tiem - sodītā persona izslēgta no komercreģistra), bet vienā - atcelts daļā.

2.5.3. 2022. gadā darbā notikušo nelaimes gadījumu analīze¹¹

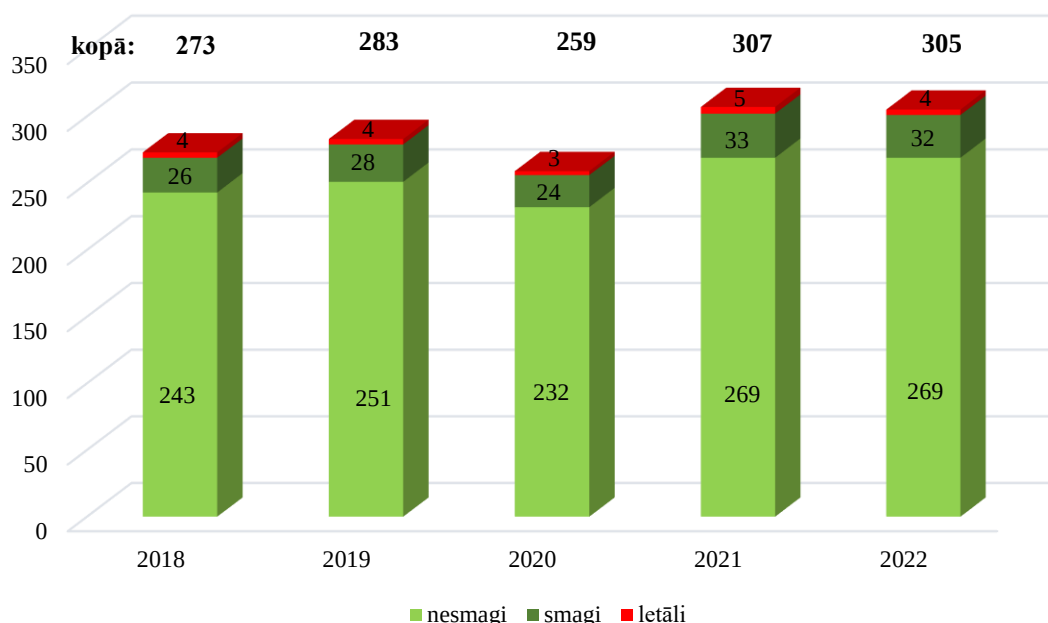
Saskaņā ar Darba inspekcijas rīcībā esošajiem datiem 2022. gadā Latvijā kopā nelaimes gadījumos darbā cieta 2 341 nodarbinātais, tajā skaitā 243 nodarbinātie guva smagus veselības traucējumus un 29 nodarbinātie gāja bojā (*skat. 14. grafiku*). Salīdzinot ar 2021. gadu, 2022. gadā nelaimes gadījumos darbā kopējais cietušo skaits ir pieaudzis par 1 %, bet smagi cietušo skaits ir samazinājies par 2 %, savukārt, nelaimes gadījumos darbā bojāgājušo skaits ir samazinājies par 24 %.

14. grafiks: Nelaimes gadījumos darbā cietušo skaita dinamika (2018. - 2022.)

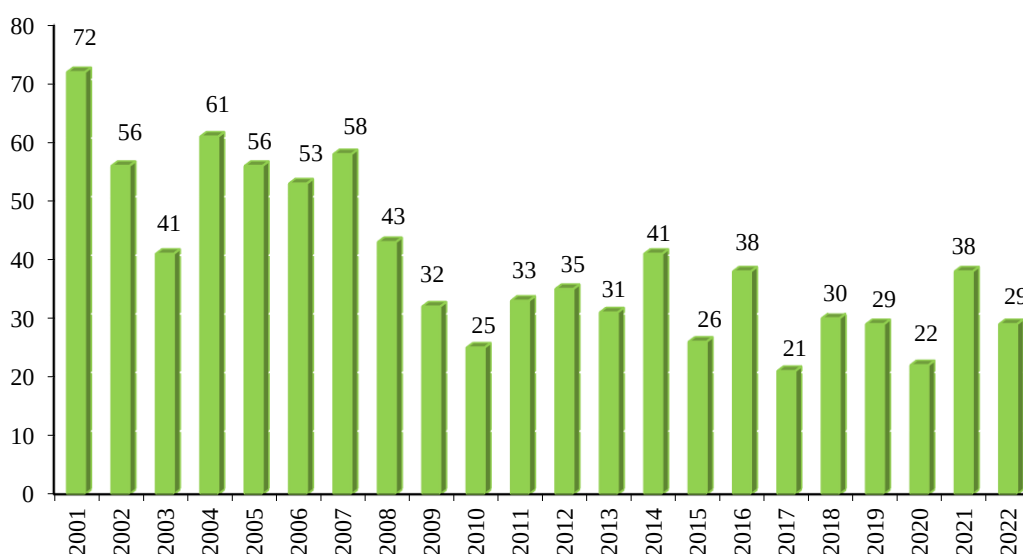
¹¹ Statistiskā informācija par 2022. gadā darbā notikušajiem nelaimes gadījumiem apkopota 1. pielikumā.

Analizējot 2022. gada datus par nelaimes gadījumos darbā cietušo skaitu uz 100 000 nodarbinātajiem, ir redzams, ka, salīdzinot ar 2021. gadu, smagi cietušo skaits ir samazinājies par 3 %, savukārt bojāgājušo skaits par 20 % (skat. 15. grafiku).

15 grafiks: Nelaimes gadījumos darbā cietušo skaita uz 100 000 nodarbinātajiem dinamika (2018. - 2022.)

Analizējot un apkopojot Darba inspekcijas rīcībā esošos datus no 2001. gada, ir redzams, ka letālo nelaimes gadījumu skaits darbā ir samazinājies vairāk par pusi (skat. 16. grafiku). Tas liecina, ka arī Darba inspekcijas veiktais darbs ir devis rezultātu. Darba inspekcija veic apjomīgu un mērķtiecīgu preventīvo darbu, aktīvi realizējot “konsultē vispirms” principu, darba devējus mutiski brīdinot un pārrunājot konstatēto pārkāpumu būtiskumu un iespējamus draudus nodarbināto drošībai un veselībai, tādējādi liekot darba devējam saprast, cik nozīmīgi ir savlaicīgi konstatēt un novērst nepilnības darba vidē.

16. grafiks: Nelaimes gadījumos darbā bojā gājušo skaita dinamika (2001. - 2022.)

2022. gadā visbiežāk letālie nelaimes gadījumi darbā notikuši būvniecībā, transporta un uzglabāšanas nozarē un lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē. Minētajās nozarēs notika 69 % (jeb 20) no visiem 2022. gadā notikušajiem letālajiem nelaimes gadījumiem darbā.

Būvniecībā bojāgājušo skaits ir saglabājies 2021. gada līmenī. Galvenie cēloņi būvniecībā notikušajiem letālajiem nelaimes gadījumiem darbā bija saistīti gan ar pašu bojāgājušo nedrošu un nepārdomātu rīcību (darba drošības noteikumu vai instrukciju neievērošana; nepieļautu darba metožu lietošana, veicot darba pienākumus), gan trūkumiem darbu vadībā no darba devēju puses (nepietiekoša nodarbināto instruēšana un apmācība drošu darba paņēmieni izmantošanā). Letālie nelaimes gadījumi darbā būvniecībā, galvenokārt, saistīti ar krišanu no augstuma, krītošu priekšmetu iedarbību u.c.

Transporta un uzglabāšanas nozarē bojāgājušo skaits 2022. gadā, salīdzinot ar 2021. gadu, ir samazinājies par 53 %. Transporta un uzglabāšanas nozarē no 7 nelaimes gadījumos darbā bojāgājušajiem 4 nodarbinātie gāja bojā ceļu satiksmes negadījumā, kā arī pildot darba pienākumus ārzemēs vai strauja veselības stāvokļa pasliktināšanās rezultātā. Pārējo letālo nelaimes gadījumu cēloņi bija saistīti ar dažādu darba apstākļu ietekmi, kas izraisīja nodarbināto nāvi: cietušajam virsū uzkrīta 3,6 tonnas smaga spole; uz kuģa, stropējot pakas, nodarbinātais iekrita 14 metrus dziļā kuģa rūmē u.c. Minēto letālo nelaimes gadījumu darbā cēloņi, galvenokārt, bija saistīti ar neapmierinošu darbinieku instruēšanu un apmācību, kā arī darba drošības instrukciju neievērošanu no darbinieka puses.

Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē, salīdzinot ar 2021. gadu, bojāgājušo skaits ir pieaudzis 6 reizes (2021. – 1; 2022 – 6). Letālo nelaimes gadījumu darbā cēloņi lielākoties ir saistīti ar neapmierinošiem darba vides apstākļiem, ar darba devēja neapmierinošu un nepietiekošu rīcību droša darba procesa nodrošināšanā, piemēram, neapmierinošu nodarbināto instruēšanu un apmācību, neapmierinošu darba vietas izveidošanu u.c., bet 2 nodarbinātie gāja bojā ceļu satiksmes negadījuma rezultātā.

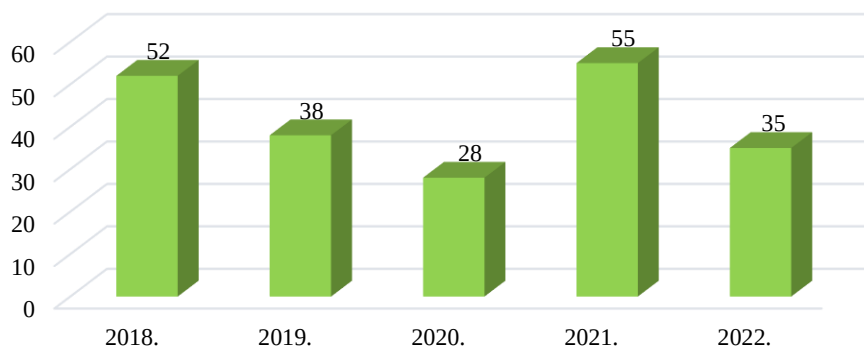
2022. gadā darbā notikušo letālo nelaimes gadījumu cēloņu (skat. 1. pielikumu) analīze liecina, ka:

- ✓ 35 % gadījumu cēlonis bija saistīts ar darba organizāciju un tās trūkumiem no darba devēja puses (neapmierinoša nodarbināto instruēšana un apmācība, trūkumi darba vadībā un nepietiekoša veicamo darbu izpildes kontrole);
- ✓ 30 % gadījumu cēlonis bija nedroša cilvēka rīcība (nodarbinātie, pildot darba pienākumus, neievēroja darba drošības noteikumus vai instrukcijas, kā arī darba pienākumus pildīja atrodoties alkohola reibumā);
- ✓ 22 % cēlonis bija ceļu satiksmes negadījums (šādus nelaimes gadījumus praktiski nav iespējams paredzēt un novērst).

Analizējot nelaimes gadījumu darbā statistikas datus, secināms, ka 2022. gadā smagi cietušā un bojā gājušā nodarbinātā vidējais vecums bija 52 gadi un vidējais darba stāžs - 5 gadi. Visbiežāk nelaimes gadījumos darbā gāja bojā un smagas traumas guva iekārtu un mašīnu operatori (dažādu transportlīdzekļu vadītāji, dažādu iekārtu vai līniju operatori u.c.), vienkāršajās profesijās nodarbinātie (palīgstrādnieki, sētnieki, virtuves darbinieki u.c.), kvalificēti strādnieki un amatnieki (mehāniķi, atslēdznieki, galdnieki, būvnieki u.c.).

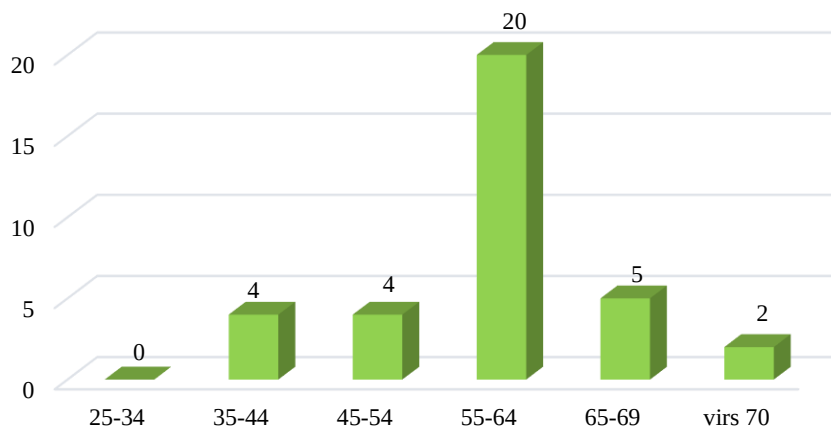
2022. gadā Darba inspekcija izmeklēja 42 letālus nelaimes gadījumus darbā, kas nebija saistīti ar darba vides riska faktoru iedarbību, no tiem 35 (83 %) bija t.s. dabīgās nāves gadījumi¹² (skat. 17. grafiku). Savukārt, 7 gadījumos nodarbinātie gājuši bojā pēc darba laika beigām vai atpūtas pārtraukuma laikā, tā bijusi pašnāvība vai nāve iestājusies alkoholisko, narkotisko, psihotropo vai citu kaitīgo vielu lietošanas rezultātā.

¹² Nodarbinātajam iestājusies dabīgā nāve darbavietā, un Darba inspekcija sagatavojusi aktu par nelaimes gadījumu darbā atbilstoši MK 25.08.2009. noteikumu Nr.950 „Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība” 35.² punktam, kurā noteikts, ka Darba inspekcija, ņemot vērā Aroda un radiācijas medicīnas centra ārstu komisijas arodslimībās sniegto atzinumu, izvērtē nelaimes gadījuma cēloņus un secina, ka cietušā nāves cēlonis darba vietā nav darba vides faktoru iedarbības rezultāts.

17. grafiks: Dabīgās nāves darbavietā gadījumu skaita dinamika (2018. - 2022.)

2022. gadā, tāpat kā iepriekš, analizējot dabīgā nāvē darbavietā mirušo datus pēc dzimuma un vecuma, secināms, ka visbiežāk miruši vīrieši (32) un nodarbinātie vecuma grupā no 55 līdz 64 gadiem (skat. 18. grafiku).

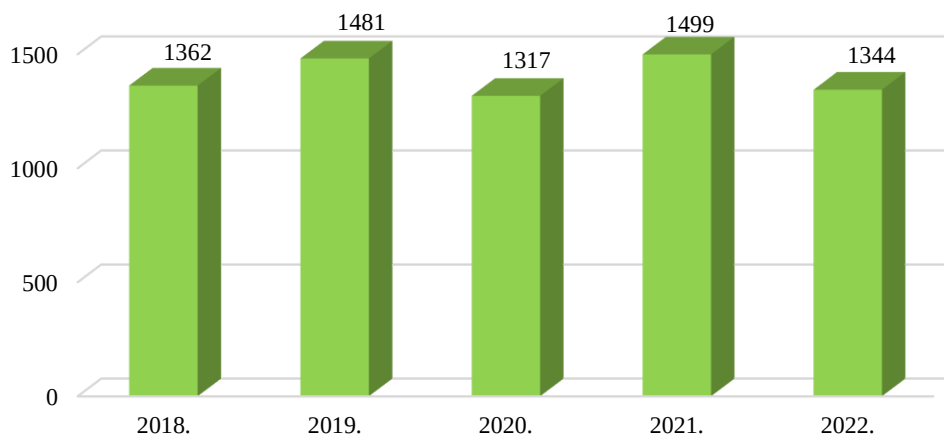
18. grafiks: 2022. gadā dabīgā nāvē darbavietā mirušo skaits pēc vecuma grupas (gados)

2022. gadā 51 % dabīgās nāves gadījumu darbavietās reģistrēti trīs nozarēs: apstrādes rūpniecībā (9), lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē (5), transporta un uzglabāšanas nozarē (4). Dabīgā nāvē darbavietā visbiežāk (37 %) mira iekārtu un mašīnu operatori (dažādu transportlīdzekļu vadītāji).

2022. gadā 21 % no darbavietā dabīgā nāvē mirušajiem nebija veikta OVP, kas liecina, ka darba devēji nepievērš pietiekošu uzmanību konkrētā nodarbinātā spējām veikt uzdotos darba pienākumus. Darba inspekcijas ieskatā darba devējiem būtu nepieciešams izvērtēt uzņēmumā veiktos darba aizsardzības pasākumus, pievēršot papildu uzmanību vecāka gadagājuma nodarbināto darba apstākļiem, jo uz visiem nodarbinātajiem nevar attiecināt vienādus preventīvos pasākumus. Jāpiebilst, ka OVP veikšanas laikā arodslimību ārsts vecāka gadagājuma nodarbinātajiem var noteikt papildu pārbaudes, tādējādi, izvērtējot un pārliecinoties par viņa atbilstību veicamajam darbam.

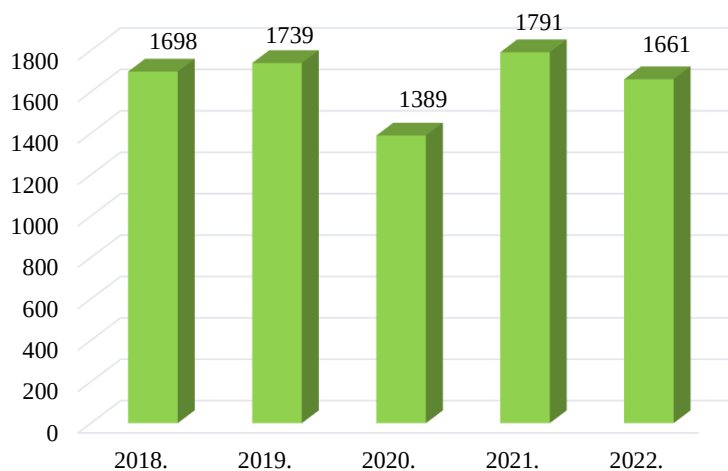
2.5.4. 2022. gadā sagatavoto darba vietas higiēnisko raksturojumu un pirmreizēji apstiprināto arodslimību analīze¹³

Darba inspekcija piedalās arodslimību gadījumu izmeklēšanā, sagatavojot darba vietas higiēniskos raksturojumus (DVHR). 2022. gadā, pamatojoties uz arodslimību ārstu pieprasījumiem, Darba inspekcijas amatpersonas sagatavoja 1 344 DVHR. 2022. gadā sagatavoto DVHR skaits, salīdzinot ar 2021. gadu, ir samazinājies par 10 % (skat. 19. grafiku).

19. grafiks: Sagatavoto darba vietas higiēnisko raksturojumu skaita dinamika (2018. - 2022.)

Pēc Darba inspekcijas rīcībā esošajiem datiem 2022. gadā pirmreizēji apstiprināts 1 661 arodslimnieks (skat. 20. grafiku). Salīdzinot ar 2021. gadu, 2022. gadā pirmreizējo arodslimnieku skaits ir samazinājies par 7 %.

20. grafiks: Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaits (2018. - 2022.)

2022. gadā, salīdzinot ar 2021. gadu, pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaits uz 100 000 nodarbinātajiem ir samazinājies par 9 % (skat. 21. grafiku).

¹³ Statistiskā informācija par 2022. gadā pirmreizēji atzītajiem arodslimniekiem apkopota 2. pielikumā.

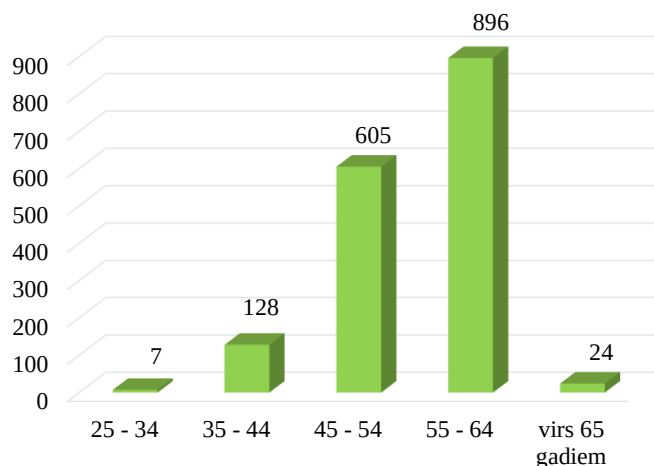

21. grafiks: Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita dinamika uz 100 000 strādājošiem (2018. - 2022.)

2022. gadā visbiežāk pirmreizēji arodslimnieki tika apstiprināti apstrādes rūpniecībā (19 %), transporta un uzglabāšanas nozarē (19 %) un tirdzniecībā (12 %). Minētajās nozarēs apstiprināta puse no kopējā pirmreizējo arodslimnieku skaita (skat. 2. pielikumu). Apstrādes rūpniecībā visbiežāk pirmreizēji arodslimība apstiprināta kvalificētu darbu strādniekiem (kokapstrādes iekārtu operatoriem, zivju apstrādātājiem, šuvējiem, konditoriem, atslēdzniekiem, metinātājiem u.c.), dažādu iekārtu un mašīnu operatoriem (transportlīdzekļu vadītājiem, piena produktu ražošanas iekārtu operatoriem, sveču ražošanas iekārtu operatoriem, papīra ražošanas iekārtu operatoriem, montieriem u.c.), kā arī vienkāršo profesiju strādniekiem (apkopējiem, šķīrotājiem, teritorijas uzraugiem u.c.); transporta un uzglabāšanas nozarē - dažādu transportlīdzekļu vadītājiem (45 %), savukārt, tirdzniecībā - pārdevējiem, konditoriem, pavāriem, tirdzniecības zāles darbiniekiem u.c.

Darba inspekcijas rīcībā esošie dati liecina, ka 2022. gadā visbiežāk (64 %) diagnosticētā arodslimība bija nervu sistēmas slimība - karpālā kanāla sindroms (ko izraisa nerva saspiešana plaukstas pamatnē). Karpālā kanāla sindroms arī veido 99 % no visām diagnosticētajām nervu sistēmas slimībām. Otra lielākā (34 %) diagnosticēto arodslimību grupa ir skeleta - muskuļu sistēmas slimības - spondiloze, artroze, radikulīts, pleca locītavu slimības u.c. Minētās slimības liecina, ka darbinieki ilgstoši bijuši pakļauti biomehānisko riska faktoru iedarbībai (piespiedu poza, vienveidīgas, monotonas kustības, fiziskas pārslodzes, piemēram, smagumu celšana u.c.).

2022. gadā 62 % no pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem bija sievietes. Vislielākais pirmreizēji apstiprināto arodslimību gadījumu skaits saglabājas divās vecuma grupās - nodarbinātajiem vecumā no 45 līdz 54 gadiem konstatēti jauni 605 (jeb 36 %) arodslimību gadījumi, kā arī nodarbinātajiem vecumā no 55 līdz 64 gadiem - 896 (jeb 54 %) jauni arodslimību gadījumi (skat. 22. grafiku).

22. grafiks: Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pa vecuma grupām 2022. gadā

Pirmreizējā arodslimnieka vidējais vecums 2022. gadā bija 54 gadi, bet kopējais darba stāžs - 28 gadi un vidējais darba stāžs kaitīgo faktoru ietekmē - 28 gadi.

2022. gadā, izvērtējot nodarbināto veselības stāvokli, arodslimību ārstu komisija secinājusi, ka arodslimības nodarbinātie, galvenokārt, ieguvuši, ilgstoši strādājot, biomehānisko faktoru ietekmē. No visiem pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimības gadījumiem biomehānisko riska faktoru ietekme konstatēta 99 %. Galvenie biomehāniskie faktori ir darbs piespiedu pozā, dažādu smagumu pārvietošana, darbs, kurā pielietotas nepareizas vai vienveidīgas kustības, fiziskā pārslodze u.c. Tādējādi galvenie un biežākie arodslimību ārstu ieteikumi darba devējiem darbinieka darba apstākļu uzlabošanai vai riska faktoru mazināšanai arī palika nemainīgi: samazināt slodzi statistiskajās pozās; samazināt slodzi darbā ar biežām, atkārtotām, vienveidīgām kustībām; nodrošināt pareizu darba vietas un aprīkojuma ergonomiku.

2.5.5. Valsts darba inspekcijas dalība Eiropas Savienības informācijas sistēmās

SLIC ir izveidojusi zināšanu apmaiņas sistēmu (Communication and Information Resource Centre for Administrations, Businesses and Citizens - **CIRCABC**), lai ES dalībvalstis kopīgi varētu risināt praktiskās problēmas, kas saistītas ar ES direktīvu darba drošībā un veselības aizsardzībā prasību ieviešanu, kā arī dalītos ar labas prakses piemēriem.

2022. gadā CIRCABC tika ievietoti 34 jautājumi no 13 ES valstīm un četri jautājumi no SLIC darba grupām, kā arī seši darbā notikušu nelaimes gadījumu apraksti, t. sk. viens no Latvijas. Darbā notikušo nelaimes gadījumu apraksti dod iespēju mācīties no citu valstu pieredzes, ņemt to vērā un integrēt preventīvajā darbā. Darba inspekcija sniedza atbildes uz 33 jautājumiem, bet viens jautājums atbilstoši kompetencei tika pārsūtīts Patērētāju tiesību aizsardzības centram. Jautājumi aptvēra plašu tēmu loku, kas attiecas uz ES direktīvu prasībām un valstu praksi šo prasību ieviešanā - dažādu ķīmisko vielu izmantošana darbā un arodekspozīcijas robežvērtības; sieviešu darbs ar veselībai bīstamām vielām vai bioloģiskiem aģentiem; oglekļa dioksīda koncentrācijas mērīšana un ventilācija telpās; ekonomiskās sankcijas par darba aizsardzības pārkāpumiem; darba aizsardzības pasākumi azbesta plākšņu novākšanā; nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas kārtība; darbam paredzēto ēku ekspluatācijas atļauju izsniegšana; pretkritiena individuālie aizsardzības līdzekļi, strādājot augstumā; pagaidu nodarbinātības aģentūras; kibernetiskā drošība; nosūtītie darbinieki; mākslīgais intelekts; tehnoloģisko ierīču ietekme uz veselību, ja tās tiek lietotas pirms gulētiešanas un nakts miega u.c.

Darba inspekcija ir arī viena no Latvijas kompetentajām iestādēm, kas izmanto Iekšējā tirgus informācijas sistēmu (Internal Market Information System - **IMI**). IMI ir droša elektroniska

sistēma, kas atvieglo informācijas apmaiņu starp ES dalībvalstu kompetentajām iestādēm, kuras ir iesaistītas ES tiesību aktu praktiskajā īstenošanā, un palīdz pildīt pārrobežu administratīvās sadarbības pienākumus daudzās vienotā tirgus politikas jomās, piemēram, saistībā ar nosūtītajiem darbiniekiem.

2022. gadā Darba inspekcija IMI saņēma 56 informācijas pieprasījumus, no tiem:

- ✓ 4 par darba apstākļiem;
- ✓ 25 par darbinieku norīkošanu no Latvijas uz citām ES dalībvalstīm;
- ✓ 1 par veselību un drošību;
- ✓ 1 ar lūgumu nosūtīt dokumentus darba devējam;
- ✓ 9 saistībā ar uzņēmējdarbību;
- ✓ 4 par lēmuma paziņošanu darba devējam;
- ✓ 12 par naudas sodu piedziņu.

Savukārt, Darba inspekcija 2022. gadā IMI nosūtīja 9 pieprasījumus par darbinieku norīkošanu uz Latviju no citām ES dalībvalstīm.

2.5.6. Konsultāciju sniegšana un sociālo dialogu organizēšana

Saskaņā ar Valsts darba inspekcijas likumu viens no Darba inspekcijas uzdevumiem ir sniegt bezmaksas konsultācijas par darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

Pēc 2022. gada 24. februāra, kad Krievija iebruka Ukrainā un Latvijā sāka ierasties arī kara bēgļi no Ukrainas, aktuāli kļuva jautājumi par Ukrainas civiliedzīvotāju nodarbināšanu, ko regulē Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likums.

2022. gadā Darba inspekcija sniedza 29 456 konsultācijas (26 537 - telefonkonsultācijas; 165 - klātienē konsultācijas; 2 754 - konsultācijas e-pastā un sociālajos tīklos), no kurām, 13 632 konsultācijas tika sniegtas darba devējiem, 14 704 - darba ņēmējiem un 1 120 - citiem interesentiem. Salīdzinot ar 2021. gadu, 2022. gadā kopējais sniegto konsultāciju skaits ir samazinājies par 25 %. To ietekmēja ārkārtējās situācijas, kas bija izsludināta saistībā ar Covid-19 pandēmiju, atcelšana no 2022. gada 1. marta un lielākās daļas Covid-19 pandēmijas ierobežošanas pasākumu atcelšana no 2022. gada 1. aprīļa.

Darba inspekcijas mājaslapā www.vdi.gov.lv virtuālais asistents Zintis 2022. gadā sniedzis 1587 konsultācijas, bet sociālajos tīklos sniegtas 210 konsultācijas – Twitter (47) un Facebook (163).

Saskaņā ar Valsts darba inspekcijas likumu viens no Darba inspekcijas uzdevumiem ir veicināt sociālo dialogu un veikt pasākumus, lai sekmētu domstarpību novēršanu starp darba devēju un nodarbinātajiem, nepieciešamības gadījumā pieaicinot darbinieku pārstāvjus. 2022. gadā sociālie dialogi netika organizēti.

2.5.7. Rūpniecisko avāriju riska uzņēmumu uzraudzība

Saskaņā ar Ķīmisko vielu likumu un MK 01.03.2016. noteikumiem Nr.131 “Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi” Darba inspekcijas amatpersonas savas kompetences ietvaros 2022. gadā piedalījās rūpniecisko avāriju riska uzņēmumu objektu apsekošanā un dokumentu (drošības pārskatu, rūpnieciskās avārijas novēršanas programmu) izvērtēšanā. Saskaņā ar Valsts vides dienesta Uzraudzības departamenta apstiprināto 2022. gada Inspekcijas programmu tika veikti 45 apsekojumi (plānoti – 45). Apsekojumu laikā tika konstatēti 48 darba aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumi (*skat. 5. tabulu*), kuru novēršanai tika izsniegti 15 rīkojumi.

5. tabula: 2022. gadā rūpniecisko avāriju riska uzņēmumu apsekojumos konstatētie pārkāpumi

normatīvais akts	pārkāpumu skaits
MK 28.04.2009. noteikumi Nr.359 “Darba aizsardzības prasības darba vietās”	18
MK 03.09.2002. noteikumi Nr.400 “Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā”	9
MK 10.03.2009. noteikumi Nr.219 “Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude”	4
MK 02.10.2007. noteikumi Nr.660 “Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība”	3
MK 15.05.2007. noteikumi Nr.325 “Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās”	3
MK 20.08.2002. noteikumi Nr.372 “Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus”	3
MK 03.08.2010. noteikumi Nr.713 “Noteikumi par kārtību, kādā nodrošina apmācību pirmās palīdzības sniegšanā, un pirmās palīdzības aptiecināšanas medicīnisko materiālu minimumu”	2
citi	6
kopā	48

2.5.8. Streiku norises uzraudzība

Streika komitejai atbilstoši Streiku likumam Darba inspekcijā ne vēlāk kā septiņas dienas pirms streika uzsākšanas ir jāiesniedz streika pieteikums. 2022. gada 12. septembrī Darba inspekcija saņēma Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības streika pieteikumu, taču 2022. gada 17. septembrī tas tika atsaukts.

Darba inspekcija kā uzraugošā iestāde sniedza konsultatīvu atbalstu darba devējiem.

2.6. Valsts darba inspekcijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmas efektīvas darbības nodrošināšanai

2.6.1. Iekšējā kontrole

Darba inspekcija, lai veicinātu uz integrētu riska pārvaldību balstītu vadības sistēmu, kas nodrošina savlaicīgu risku identifikāciju, analīzi un nepieciešamo risku mazināšanas pasākumu noteikšanu uztur un aktualizē risku reģistru.

Darba inspekcijas risku reģistrā ir iekļautas:

- ✓ desmit organizatoriskās sistēmas;
- ✓ vairāki desmiti organizatorisko sistēmu darbības virzieni, kas detalizēti raksturo Darba inspekcijas pamatdarbības un atbalsta funkcijas;
- ✓ vairāk kā 250 identificētie riska faktori.

2021. gadā, pamatojoties uz 2020. gadā veiktā Darba inspekcijas risku vadības vērtējuma rezultātiem, tika saskaņots Valsts darba inspekcijas risku pārvaldības stratēģiskais plāns 2021. - 2023. gadam, kurā ietverti pasākumi un aktivitātes, kas mazinātu augstas vai vidējas prioritātes

riska faktoru ietekmi uz Darba inspekcijas izvirzīto mērķu sasniegšanu. Jāuzsver, ka Darba inspekcijas risku reģistrā iekļautās informācijas atjaunošana vai papildināšana tiek veikta regulāri.

2022. gadā tika veiktas 178 incidentālās (konkrētu gadījumu) pēcpārbaudes par Darba inspekcijas amatpersonu pieņemtajiem lēmumiem administratīvo pārkāpumu un administratīvajās lietās, kā arī disciplinārlietās un dienesta pārbaudēs. Incidentālā pārbaude tiek veikta gadījumos, kad pirmšķietami saskatāmi trūkumi - procesuālo vai materiālo tiesību normu pārkāpumi. Vairāk kā pusē (54 %) no veiktajām incidentālajām pārbaudēm amatpersonas pieņemtajā lēmumā vai veiktajā rīcībā pārkāpumi netika konstatēti, 40 pārbaudēs konstatēti būtiski, bet 42 pārbaudēs - mazāk būtiski vai nebūtiski trūkumi.

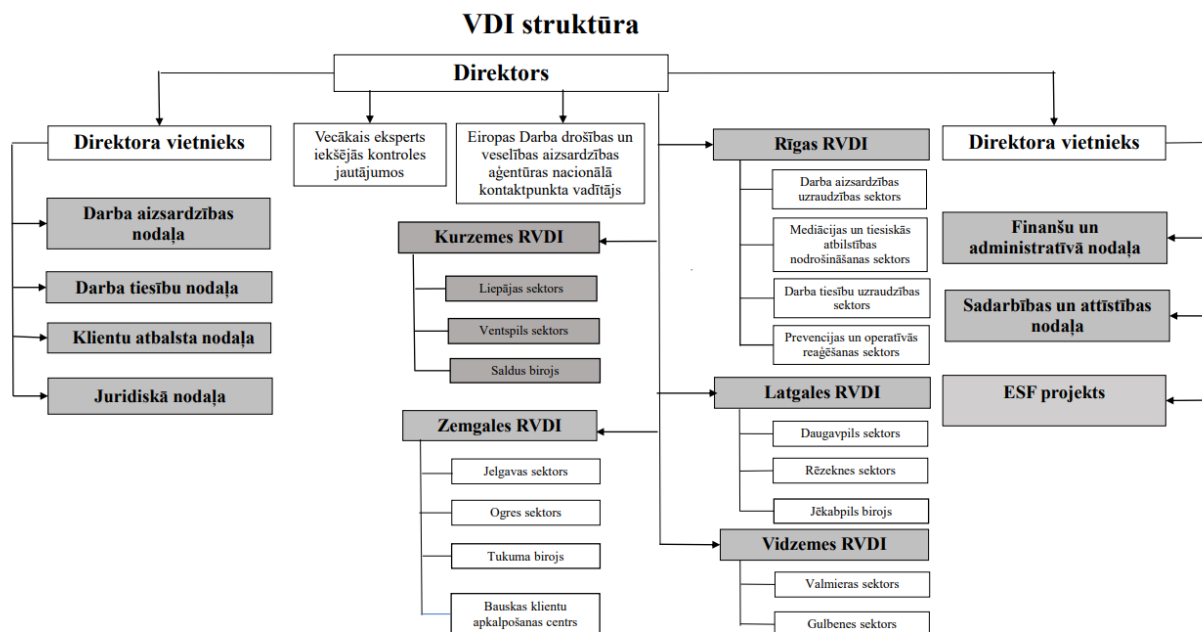
2022. gadā nodrošināta 18 Darba inspekcijas amatpersonu apmācība interešu konflikta un pretkorupcijas jomā Valsts administrācijas skolas organizētajos mācībuursos.

2.6.2. Strukturālās reformas

Darba inspekcijas struktūru veido Darba inspekcijas pārvalde un piecas reģionālās Valsts darba inspekcijas (RVDI). 2022. gadā, lai optimāli un mērķtiecīgi izmantotu Darba inspekcijas materiālos un personālrēsus, kā arī veicinātu Darba inspekcijas mērķu īstenošanu, Darba inspekcijas struktūrā tika veiktas izmaiņas:

- ✓ no 2022. gada 27. jūnija tika likvidēta stratēģiskās komunikācijas vadītāja amata vieta, amata funkcijas deleģējot visu struktūrvienību vadītājiem.

Darba inspekcijas struktūra 2022. gadā pēc strukturālajām izmaiņām redzama 1.attēlā.

1. attēls: Darba inspekcijas struktūra 2022. gadā

3. Personāls

3.1. Informācija par personālu

2022. gadā Darba inspekcijā bija 195 amata vietas, kas kopā veidoja 190,3 amata slodzes. Faktiskais vidējais nodarbināto skaits - 162, t.sk. 134 ierēdņi. Darba inspekcijas personāla mainības līmenis 2022. gadā bija 24,7 % (pieņemti 43 nodarbinātie, atbrīvoti 42), un tas, salīdzinot ar 2021. gadu, ir pieaudzis par 7,7 %. Vidējais vakanto amata slodžu skaits mēnesī, salīdzinot ar 2021. gadu, ir pieaudzis no 23,5 līdz 27,3. Visvairāk vakanto amata vietu bija inspektoru amatos.

Darba inspekcijā nodarbināto vidējais vecums ir 45 gadi (*skat. 6. tabulu*).

6. tabula: 2022. gadā Darba inspekcijā strādājošo darbinieku un ierēdņu skaita sadalījums pēc vecuma

vecuma grupa	strādājošo skaits
līdz 20 gadiem	0
20 - 29 gadi	11
30 - 39 gadi	46
40 - 49 gadi	48
50 - 59 gadi	40
60 - 69 gadi	11
70 gadu un vairāk	8

Darba inspekcijā 76 % nodarbināto ir sievietes.

Darba inspekcijā strādā augsti izglītots un pieredzējis personāls - 97 % nodarbināto ir augstākā izglītība, 3 % - vidējā izglītība. Darba inspekcijā 54 % darbinieku strādā vairāk kā sešus gadus, kas ļauj nodrošināt zināšanu un labās prakses pārmantošanu.

Darba inspekcija 2022. gadā piedalījās ikgadējā Valsts pārvaldes darbinieku iesaistīšanās pētījumā (Pētījums), ko organizēja Valsts kanceleja no 28. septembra līdz 19. oktobrim sadarbībā ar Valsts administrācijas skolu un Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskolu RISEBA. Pētījumā piedalījās 7 960 nodarbinātie no 153 valsts tiešās pārvaldes iestādēm, t. sk. 74 nodarbinātie no Darba inspekcijas. Pētījumā tika analizēti jautājumi par nodarbināto iesaistīšanos un izdegšanu darbā, labbūtību, tika mērīti organizācijas dinamiskuma rādītāji un pievērsta uzmanība attālinātajam darbam, tā ietekmei uz paveiktā darba efektivitāti. Tā kā Pētījumā piedalījās vairāk kā 30 % no Darba inspekcijā nodarbinātajiem, Darba inspekcija saņēma arī atsevišķu, tikai iestādē nodarbināto sniegto atbildžu apkopojumu un analīzi, ko Darba inspekcijas vadība pārrunāja ar katrā RVDI nodarbinātajiem.

3.2. Nodarbināto apmācība

Nodarbināto apmācība ir viens no būtiskākajiem faktoriem, kas ietekmē gan Darba inspekcijas darbības un sniegto pakalpojumu kvalitāti un efektivitāti kopumā, gan nodarbināto individuālo profesionālo izaugsmi. Darba inspekcija organizē apmācības gan jaunpieņemtajām amatpersonām, gan jau pieredzējušiem inspektoriem.

Darba inspekcijas jauno inspektoru apmācības jeb A moduļa mērķis ir nodrošināt vispārējo pamatapmācību, kuru veido piecu nedēļu apmācību kurss. 2022. gadā A moduļa ietvaros tika organizēta apmācība desmit grupām (1. nedēļas apmācības vienai grupai, 2. nedēļas apmācības vienai grupai, 3. nedēļas apmācības divām grupām, ko īstenoja Darba inspekcijas pārvaldes nodaļu speciālisti, un 4. nedēļas apmācības trīs grupām, 5. nedēļas apmācības trīs grupām, ko realizēja SIA Latconsul).

Specializētās nozaru apmācības (B modulis) mērķis ir Darba inspekcijas inspektoru teorētisko un praktisko zināšanu pilnveidošana darba aizsardzības un darba tiesību jautājumos kādā konkrētā nozarē. 2022. gadā B moduļa ietvaros tika organizēti četri apmācību kursi (neregistrētās nodarbinātības samazināšanā; tekstilizstrādājumu ražošanas un tīrīšanas nozarē; slimnīcu, sociālās aprūpes centru nozarē; kokapstrādē), kuros apmācītas 47 amatpersonas.

Tālākapmācības (C modulis) mērķis ir Darba inspekcijas darbinieku profesionālo, sociālo un metodisko kompetenču apgūšana, saglabāšana un pilnveidošana. 2022. gadā C moduļa ietvaros tika organizēti četri apmācību kursi ("Stresa vadība un konfliktu risināšana", "Juridisko tekstu rakstīšana un analīze", "Valsts darba inspekcijas darbinieku un amatpersonu angļu valodas zināšanu un kompetenču paaugstināšana", "Laika pārvaldība, darba un privātās dzīves līdzsvars"), kuros apmācītas 76 amatpersonas.

2022. gadā Darba inspekcija organizēja ikgadējo apmācības kursu fizisko personu datu aizsardzības jautājumos visiem nodarbinātajiem, kā arī uzsāka 10 amatpersonu apmācību tīlvaldības pilota kompetences sertifikāta iegūšanai.

2022. gadā Darba inspekcijā nodarbinātie (47) piedalījās arī Valsts administrācijas skolas piedāvātajos mācībuursos:

- ✓ Interesu konflikta novēršana un valsts amatpersonu profesionālā ētika;
- ✓ Vadītāja fokuss neskaidrībā;
- ✓ Sankciju riska efektīva pārvaldīšana publiskajā sektorā;
- ✓ Dizaina domāšana;
- ✓ Procesu vadība ar LEAN;
- ✓ Pārrunu vadīšana, atgriezeniskās saites saņemšana un sniegšana;
- ✓ Mācības/konsultācijas cilvēkresursu vadības ekspertiem;
- ✓ Misija un vērtības valsts pārvaldē;
- ✓ uzņēmējdarbības un valsts pārvaldes simulācijas spēle "Prezidents";
- ✓ interaktīvā spēle "Ētiskās vērtības valsts pārvaldē nodarbinātajiem" u.c.

2022. gada augustā 22 Darba inspekcijas pārstāvji piedalījās ikgadējā Baltijas valstu darba inspekciju sanāksmē, kas norisinājās Rīgā.

2022. gada pavasarī 10 Darba inspekcijas amatpersonas piedalījās Iekšlietu ministrijas realizētā starptautiskā ELECT THB (Enhanced Law Enforcement Cooperation and Training on Trafficking in Human Beings) projekta ietvaros organizētajās apmācībās "Cilvēku tirdzniecība darbaspēka ekspluatācijas nolūkā - atklāšana un apkarošana".

Darba inspekcija 2022. gadā aktīvi iesaistījās un piedalījās ELA organizētajos dažāda veida mācību semināros, pieredzes apmaiņas braucienos un pārrobežu apmācībā praktiskajā inspicēšanā:

- ✓ seminārā cīņai pret nedeklarēto darbu, kurā tika padziļināta izpratne par to, kā novērst nedeklarētu vai daļēji deklarētu nodarbinātību, izmantojot novatoriskas pieejas;
- ✓ seminārā inspektoriem, kuri veic pārbaudes uzņēmumos, kuros iespējama cilvēktirdzniecība un darbaspēka ekspluatācija;
- ✓ pieredzes apmaiņas vizītē Īrijā (kopā ar VP un Autotransporta direkcijas kolēģiem) par transporta nozares uzraudzības jautājumiem, t.sk. ar nedeklarētā darba atklāšanu un novēršanu;
- ✓ seminārā par labo praksi un vadlīnijām, kā efektīvi cīnīties pret nedeklarēto darbu, darbaspēka ekspluatācijas un cilvēktirdzniecības riskiem;
- ✓ seminārā, kura mērķis bija stiprināt sadarbību starp dalībvalstīm un veicināt informācijas apmaiņu par dažādu praksi, pieredzi un izaicinājumiem trešo valstu pilsoņu nodarbināšanas uzraudzībā, t.sk. par iespējamām kopīgām pārrobežu pārbaudēm;
- ✓ informācijas un izpratnes veicināšanas kampaņā #Road2FairTransport (sadarbībā ar VP), veicot pārbaudes uz autoceļiem (plašāk skat. 1.4.2. nodaļu);
- ✓ starptautiskajā konferencē "Mobilitātes pakotnes izraisītās izmaiņas un izaicinājumi Baltijas valstu autotransporta sektorā" par transportlīdzekļu vadītāju nosūtīšanu, autopāravadātāju kontroli un citiem aktuālajiem jautājumiem transporta nozarē.

4. Komunikācija ar sabiedrību

4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi

Nozīmīgs Darba inspekcijas darbības virziens ir sabiedrības informēšana. 2022. gadā, līdzīgi kā 2021. gadā, komunikāciju ar sabiedrību gan formas, gan satura ziņā ietekmēja Covid-19 pandēmijas ierobežošanas pasākumi un to ietekmē izveidojušies jaunie paradumi. Lai gan 2022. gadā Darba inspekcija mēģināja atsākt pasākumu organizēšanu klātienē, tomēr divus gadus ilgusī Covid-19 pandēmija ir mainījusi sabiedrības paradumus attiecībā uz klātienē pasākumu apmeklēšanu, labprātāk izvēloties pasākumos piedalīties attālināti. Tāpēc arī 2022. gadā lielākā daļa pasākumu notika tiešsaistē. Tas ļāva sasniegt gandrīz tikpat plašu mērķauditoriju kā 2021. gadā, bet būtiski lielāku nekā pirms Covid-19 pandēmijas. Kopumā semināru un konferenču laikā 2022. gadā tika izglītotas vismaz 6 847 personas (2021. - 7 214; 2020. - 9 287, 2019. - 960).

Lai efektīvāk un ātrāk tiktu informēta sabiedrība, Darba inspekcijas mājaslapā www.vdi.gov.lv regulāri tika aktualizēta skaidrojumu sadaļa "Covid-19", ievietojot tajā aktuālo informāciju par speciālā tiesiskā regulējuma pareizu piemērošanu darba tiesiskajās attiecībās. Aktualizējoties Ukrainas civiliedzīvotāju nodarbināšanas jautājumiem Latvijā, Darba inspekcijas mājaslapā www.vdi.gov.lv tika izveidota skaidrojumu sadaļa "Ukrainas civiliedzīvotāju nodarbināšana", kurā tika ievietota informācija arī ukraiņu valodā, kas, mainoties tiesiskajam regulējumam, tika aktualizēta. Ukrainas civiliedzīvotājiem tika sagatavots arī informatīvais materiāls par nodarbināšanas noteikumiem Latvijā, kas tika izplatīts ar Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA), pašvaldību un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Klientu atbalsta centru starpniecību.

2022. gadā tika izstrādāts arī Ceļvedis jaunajiem uzņēmējiem, kas ir pieejams Darba inspekcijas mājaslapas www.vdi.gov.lv skaidrojumu sadaļā. Savukārt, infografika par Ceļvedi jaunajiem uzņēmējiem tika ievietota Darba inspekcijas sociālajos tīklos un nosūtīta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistram kā informatīvais materiāls jaundibinātajiem uzņēmumiem.

2022. gadā Darba inspekcijas uzturētā mājaslapa www.stradavesels.lv tika papildināta ar dažādiem informatīvi skaidrojošajiem materiāliem, kā arī aktīvi veicināta zināšanu pārbaudes rīka "Lineāls" lietošana. Kopumā 31 "Lineāla" tests bija lietots 35 631 reizes, no kurām 52,5 % atbildes bija pareizas. Savukārt, risku spēlē "Atpazīsti bīstamību" kopumā bija pieejami 172 attēli. Risku spēli kopā bija spēlējuši 130 138 interesanti, no attēlos redzamajām bīstamajām un nedrošajām situācijām pareizi atrodot 70 %.

2022. gadā mājaslapai www.stradavesels.lv kopā bija 194 227 skatījumi (2021. - 237 534), 57252 apmeklētāji (2021. - 73 805), bet vidējais mājaslapā pavadītais laiks bija 02:35 minūtes (2021. - 02:27).

Darba inspekcijas izveidotās nelaimes gadījumu kartes mājaslapā www.vdi.gov.lv tika papildinātas ar informāciju par 2022. gadā reģistrētajiem letālajiem nelaimes gadījumiem darbā, t.sk. aktualizētas arī nozaru kartes (<https://www.vdi.gov.lv/lv/nelaimes-gadijumu-karte>).

2022. gadā Darba inspekcija turpināja uzturēt un ievietot aktuālo informāciju:

- ✓ mājaslapā www.vdi.gov.lv;
- ✓ Aģentūras Latvijas Kontaktpunkta mājaslapā www.osha.lv;
- ✓ Darba inspekcijas Facebook profilā, kuram bija 20172 sekotāji (2021. - 18 886);
- ✓ Twitter kontā @darbainspekcija, kuram bija 2 489 sekotāji un 8 534 tvīti (2021. - 2 013 sekotāji un 8 227 tvīti);
- ✓ Twitter kontā @darbaizsardziba, kuram bija 1 170 sekotāji un 13 300 tvīti (2021. - 1 122 sekotāji un 13 009 tvīti);
- ✓ Darba inspekcijas Youtube kanālā;
- ✓ Darba inspekcijas Slideshare kontā.

2022. gadā Darba inspekcija sociālajos tīklos Facebook un Twitter sniegusi 210 konsultācijas.

Darba inspekcija sabiedrības informēšanai organizēja tiešsaistes seminārus un diskusijas. Tāpat Darba inspekcijas amatpersonas kā lektori piedalījās tiešsaistes semināros, konferencēs,

izstādēs un citās aktivitātēs, kuras organizēja valsts un pašvaldību iestādes, nevalstiskās organizācijas un/vai sociālie partneri, un kuras bija vērstas uz sabiedrības informēšanu par Darba inspekcijas kompetencē esošajiem jautājumiem (piemēram, Darba inspekcijas pārstāvis piedalījās RMS-Forum organizētā tiešsaistes seminārā “Juridiskie aspekti biznesā 2022” par darba strīdiem un to risināšanu).

2022. gadā turpinājās atsaucīga un operatīva sadarbība ar dažādiem masu medijiem - televīziju, radio, presi, kā arī interneta portāliem, sniedzot intervijas, skaidrojumus, statistikas datus, piedaloties mediju diskusijās, informējot par aktualitātēm darba tiesībās un darba aizsardzībā.

2022. gadā tika turpināta darba vides risku interaktīvas novērtēšanas rīka (OiRA) satura pilnveidošana un popularizēšana - publicēts viens jauns OiRA modulis (risku novērtēšanai veselības aprūpē), bet visi 25 iepriekš izstrādātie OiRA moduļi aktualizēti ar jauniem informatīvajiem materiāliem. Darba inspekcijas dažāda veida informāciju par OiRA, galvenokārt, publicēja sociālajos tīklos, kā arī sūtīja informatīvas vēstules nozaru nevalstiskajām organizācijām (Viesnīcu un restorānu asociācijai, Zemnieku Saeimai u.c.), savukārt, RSU DDVVI organizēja vairākus klātienē seminārus, kuros interesenti varēja praktiski iemācīties lietot OiRA rīku. Līdz 2022. gada 31. decembrim OiRA kopā bija izmantojuši 10 069 lietotāji (gada sākumā - 8 128), kopā veicot 11 951 novērtējumus (gada sākumā - 10 721).

4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Darba inspekcijas darbā būtiska loma ir sadarbībai ar sociālajiem partneriem. Darba inspekcija Latvijā nodrošina Aģentūras Kontaktpunkta darbību (skat. 2.4. un 4.1. nodaļu), savukārt, informācijas apriti organizē Informācijas padome, kuru veido darba drošības un nodarbināto veselības aizsardzības jomā kompetenti pārstāvji no LM, Darba inspekcijas, LBAS, LDDK, kā arī RSU DDVVI. 2022. gadā visa informācijas aprite un lēmumu pieņemšana Informācijas padomē notika elektroniski vai tiešsaistē. Informācijas padomes darbības mērķis ir nodrošināt ES un Latvijas darba drošības un nodarbināto veselības aizsardzības stratēģijām un sabiedrības interesēm atbilstošas informācijas apriti Latvijā. Darba inspekcijas sociālie partneri LBAS un LDDK Informācijas padomē darbojas, lai nodrošinātu sabiedrību ar informāciju par Aģentūras īstenotajām aktivitātēm darba drošības un veselības aizsardzības jomā. Tādējādi par minētajiem jautājumiem tiek nodrošināta informācijas aprite starp Darba inspekcijas primārajām mērķauditorijām - nodarbinātajiem un darba devējiem. Jāpiebilst, ka Darba inspekcija ar LBAS un LDDK sadarbojas arī ESF projekta “Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana” ietvaros (skat. 2.3. nodaļu).

2022. gadā ESF projekta aktivitātes tika īstenotas sadarbībā ar LBAS un LDDK. LBAS un LDDK sniedza konsultācijas nodarbinātajiem un darba devējiem darba strīdu vai domstarpību gadījumos un nodrošināja atbalstu kolektīvo pārrunu organizēšanai uzņēmumos, kā arī īstenoja mācību ekskursijas uz uzņēmumiem par labo praksi darba aizsardzības prasību ievērošanā un izglītojošas aktivitātes izglītības iestāžu audzēkņiem.

2022. gadā Darba inspekcija turpināja arī intensīvu informēšanas darbu, organizējot un piedaloties vebināros sadarbībā ar LDDK un Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centru, par aktuālajām tēmām - Covid-19 speciālā tiesiskā regulējuma piemērošanu un Ukrainas civiliedzīvotāju nodarbināšanu.

Sadarbībā ar Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūtu, ar kuru Darba inspekcijai jau daudzu gadu garumā ir izveidojusies veiksmīga sadarbība, 2022. gadā Atbildīgas biznesa nedēļas ietvaros tika organizēts ikgadējais Atbildīgu ideju tirgus un tiešsaistes diskusija par mūsdienīgiem darba vides indikatoriem.

Darba inspekcija 2022. gada 28. aprīlī piedalījās kustības “Misija Nulle” (<http://misijanulle.lv>) atklāšanā, parakstot “Misijas Nulle” hartu, kā arī kļūstot par tās informatīvo atbalstītāju. “Misija Nulle” ir atbildīgu uzņēmēju (2022. - 47) iniciatīva, kuras galvenais mērķis ir mazināt darbā

notikušo nelaimes gadījumu skaitu, tiecoties uz nulli nelaimes gadījumu darbavietās. Darba inspekcija piedalījās arī kustības “Misija Nulle” rudens forumā, kura ietvaros norisinājās diskusija par darba aizsardzības prasību ievērošanu apakšuzņēmēju un piegādātāju ķēdēs, kā arī tika uzrunāti jaunie kustības dalībnieki.

5. Valsts darba inspekcijas darbības stratēģijas 2021. - 2023. gadam izpildes progress 2022. gadā¹⁴

1. stratēģiskais mērķis: Efektīvs un preventīvs uzņēmumu pārbaūžu un atbilstības nodrošināšanas process

darbības rezultāts	rezultatīvais rādītājs	rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības		
		plāns		izpilde
1. Īstenots uzņēmumu atlases un pārbaūžu process pēc datu analīzes un riska pakāpēm	pārbaudīto riska uzņēmumu skaits (t.sk. darba aizsardzības tematiskās pārbaudes un rūpnieciskie riski)	2021.	800	947
		2022.	1 000	2 502 (tika sniegts preventīvs atbalsts ESF projekta īstenošanā)
2. Riska uzņēmumi pirms Darba inspekcijas pārbaudes saņem konsultāciju un paši novērš iespējamās darba tiesību vai darba aizsardzības pārkāpumus	konsultēto un labprātīgai atbilstības nodrošināšanai aicināto uzņēmumu skaits ^{15*}	2021.	veikts indikatīvs mērījums	150
		2022.	veikts bāzes mērījums	44
3. Ieviesta praksē Darba inspekcijas inspektoru specializācija ¹⁶ , kas uzlabo veikto pārbaūžu kvalitāti	tematisko pārbaūžu skaita īpatsvars, ko īsteno specializētie inspektori	2021.	30 %	42 %
		2022.	35 %	38 %

¹⁴ Valsts darba inspekcijas darbības stratēģija 2021. - 2023. gadam apstiprināta 2021. gada 26. aprīlī, tās grozījumi apstiprināti 2023. gada 12. aprīlī un publicēti Darba inspekcijas mājaslapā www.vdi.gov.lv (<https://www.vdi.gov.lv/lv/valsts-darba-inspekcijas-darbibas-strategija-2021-2023-gadam>).

¹⁵ Grozītie stratēģijas rādītāji atzīmēti ar *.

¹⁶ Ar inspektoru specializāciju tiek saprasta inspektoru speciāla apmācība un specializācija nozarēs un jautājumos, kuros nepieciešamas tehniski sarežģītas vai specifiskas profesionālās zināšanas, piemēram, lauksaimniecība, metālapstrāde, būvniecība, pārtikas ražošana, neregistrētās nodarbinātības atklāšana u.c.

4. Izstrādāts un ieviests praksē vienots Darba inspekcijas klātienes pārbaūžu minimālais standarts, kas nodrošina būtiskāko darba tiesību un darba aizsardzības jautājumu atbilstības novērtēšanu (KSR¹⁷ tēma ‘ iekšējo procesu efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām ’)	pilnveidota apsekojumu kultūra un ieviesti praksē jauni inspicēšanas standarti	2021.	apstiprināta inspicēšanas kārtība un veikta inspektoru apmācība	apstiprināts Darba inspekcijas iekšējais normatīvs “Uzraudzībai un kontrolei pakļauto personu un objektu pārbaudes veikšanas kārtība”, veikta inspektoru apmācība minētā normatīva pielietošanai praksē
		2022.	visās Darba inspekcijas pārbaudēs tiek pārbaudīta būtiskāko darba tiesību un darba aizsardzības jautājumu atbilstība	visās Darba inspekcijas pārbaudēs tiek pārbaudīta būtiskāko darba tiesību un darba aizsardzības jautājumu atbilstība
5. Darba inspekcijas pārbaūžu un konsultāciju rezultātā pieaudzis noslēgto darba līgumu un reģistrēto darbinieku skaits	legalizēto darba tiesisko attiecību skaits	2021.	ne mazāk kā 70 %	71 %
		2022.	ne mazāk kā 70 %	44 % (plašāku skaidrojumu skat. 1.4.1. nodaļā)
6. Uzņēmumos tiek novērsta absolūti lielākā daļa Darba inspekcijas konstatēto darba tiesību un darba aizsardzības pārkāpumu (GSR¹⁸; KSR – tēma ‘ progress nozares politikas ieviešanā ’)	novērsto pārkāpumu īpatsvars pret konstatēto pārkāpumu skaitu	2021.	ne mazāk kā 80%	90 %
		2022.	ne mazāk kā 80%	90 %

¹⁷ KSR - kopīgie snieguma rādītāji atbilstoši 01.02.2022. MK instrukcijai Nr.1 “Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu”

¹⁸ GSR - galvenie snieguma rādītāji atbilstoši 01.02.2022. MK instrukcijai Nr.1 “Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu”

2. stratēģiskais mērķis: Klientorientēta konsultēšana, pieejamu un ērtu Valsts darba inspekcijas pakalpojumu nodrošināšana

darbības rezultāts	rezultatīvais rādītājs	rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības		
		plāns		izpilde
1. Izstrādāti un ieviesti praksē jauni, uzņēmumus atbalstoši konsultatīvi pasākumi (KSR – tēma ‘inovācija’)	jaunizveidoto uzņēmumu apmierinātība ar saņemto konsultāciju*	2021.	-	uzsākta jaunizveidoto uzņēmumu konsultāciju modeļa izstrāde
		2022.	izstrādāts konsultāciju veikšanas modelis un sagatavoti atbalstoši informatīvie materiāli	izstrādāts informatīvais materiāls un infografika “Ceļvedis jaunajiem uzņēmējiem” (plašāk skat. 4.1. nodaļā)
2. Uzņēmumiem un darba aizsardzības speciālistiem nodrošināts plašāks klāsts bezmaksas elektronisko rīku darba vides un savu zināšanu novērtēšanai, un tie tiek izmantoti arvien vairāk (KSR tēma ‘progress nozares politikas ieviešanā’)	izveidoto tiešsaistes interaktīvo riska novērtējuma (OiRA) rīku skaits	2021.	4	4 (apgērbu ražošanai, sociālajai aprūpei, veselības aprūpei, poligrāfijai)
		2022.	-	-
	OiRA lietotāju skaita pieaugums pret 2021. gadu*	2021.	veikts bāzes mērījums	8 128
		2022.	10 %	24 %
	izstrādāti jauni zināšanu pārbaudes rīki “Lineāls”	2021.	2	jauni testi zināšanu pārbaudes rīkam “Lineāls” netika izstrādāti, jo Covid-19 pandēmijas dēļ prioritāra bija konsultāciju sniegšana un informējošu vebināru organizēšana, taču aktīvi tika veicināta “Lineāla” lietošana vispār

		2022.	2	1
	izstrādāta elektroniska apmācības sistēma darba aizsardzības jautājumos 15 nozarēm*	2021.	uzsākta sistēmas izstrāde	sistēmas izstrāde ir uzsākta
		2022.	tiek veikta sistēmas izstrāde	izstrādāts mācību saturs, notiek sistēmas testa vides izstrāde
3. Nodrošināts atbalsts bīstamo nozaru uzņēmumiem darba vides sakārtošanā un uzlabošanā (GSR, KSR tēma ‘ progress nozares politikas ieviešanā ’)	bīstamo nozaru uzņēmumu skaita īpatsvars, kuriem nodrošināts atbalsts darba aizsardzības jomas pilnveidošanā*	2021.	35 % no kopējā sasniegtajā rādītāja	30 %
		2022.	51 % no kopējā sasniegtajā rādītāja	54 %
4. Arvien vairāk tiek saņemti dokumenti no klientiem un sadarbības partneriem elektroniskā formātā, kas atļauj nosūtīt dokumentus elektroniski atpakaļ	Darba inspekcijas dokumentu vadības sistēmā reģistrēto elektroniskajos saziņas kanālos saņemto dokumentu īpatsvars	2021.	51 %	50 %
		2022.	52 %	80 % (arvien vairāk fiziskās un juridiskās personas izmanto Elektronisko dokumentu likumā noteikto, ka valsts un pašvaldību iestādēs var iesniegt dokumentus elektroniski, tās neapmeklējot)
5. Telefonkonsultāciju pieejamības uzlabojums (GSR)	atbildēto zvanu īpatsvars (% no kopējā zvanu skaita)	2021.	93 %	93 %
		2022.	94 %	99,5 %
6. Aktuālu un mūsdienīgu konsultāciju formu piedāvājums klientam	virtuālo/video konsultāciju skaits	2021.	1% pieaugums pret 2020. gadu	700 % jeb 14 konsultācijas

		2022.	2% pieaugums pret 2020. gadu	40% (Covid-19 pandēmijas ierobežošanas pasākumi ietekmēja darba tiesiskās attiecības un daudzviet darbs tika organizēts attālinātajā režīmā, tādējādi arī pieauga video konsultāciju pieprasījums gan no darbinieku, gan darba devēju puses)
	elektronisko un sociālajos tīklos sniegto konsultāciju skaits*	2021.	veikts indikatīvs mērījums	3 853
		2022.	veikts indikatīvs mērījums	2 754
7. Darba inspekcija nodrošina konsultāciju pieejamību 24/7 (KSR tēma ‘ digitālā transformācija ’)	virtuālā konsultanta atbildēto jautājumu īpatsvars*	2021.	veikts bāzes mērījums	68 %
		2022.	83 %	76 % (virtuālais asistents Zintis ne vienmēr spēj sniegt pilnvērtīgas atbildes, jo daļa uzdoto jautājumu ir pārāk specifiski)
8. Darba inspekcija nodrošina klientorientētu apkalpošanu un "Konsultē vispirms" principa ievērošanu	apmierinātība ar saņemto pakalpojumu kvalitāti (% no aptaujāto konsultēto klientu skaita)*	2021.	uzsākta pakalpojumu kvalitātes novērtēšanas sistēmas izstrāde	uzsākta sistēmas izstrāde, izveidota aptaujas anketa
		2022.	pakalpojumu kvalitātes novērtēšanas sistēmas izstrāde	izstrādāta elektroniska aptaujas anketa Darba inspekcijas sniegto elektronisko un klātienē konsultāciju kvalitātes novērtēšanai

3. stratēģiskais mērķis: Mērķtiecīga sabiedrības informēšana

darbības rezultāts	rezultatīvais rādītājs	rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības		
		plāns		izpilde
1. Atklāti, apkopoti un popularizēti labas prakses piemēri darba aizsardzībā	īstenots labas prakses balvas konkurss "Zelta ķivere"	2021.	1	1
		2022.	1	1
2. Sasniegta lielāka Darba inspekcijas mērķauditorijas daļa un paplašināts kopējais sabiedrības loks, kas iegūst informāciju no Darba inspekcijas (GSR)	www.stradavesels.lv unikālo lietotāju skaita pieaugums pret 2022. gadu*	2021.	indikatīvs mērījums	73 805
		2022.	veikts bāzes mērījums	57 252
	Darba inspekcijas Youtube konta skatījumu skaita pieaugums pret 2020. gadu	2021.	10 %	10 %
		2022.	15 %	20 %
	Darba inspekcijas Facebook lapas brīvprātīgo sekotāju skaita pieaugums pret 2020. gadu*	2021.	10 %	8 %
		2022.	9 %	15 %
	Darba inspekcijas mājaslapas www.vdi.gov.lv unikālo lietotāju skaita pieaugums pret 2021. gadu*	2021.	veikts bāzes mērījums	110 282
		2022.	3 %	unikālo lietotāju skaits samazinājies par 23 % (interesenti arvien vairāk meklē informāciju sociālajos tīklos, kuros skatījumu un sekotāju skaita pieaugums ir lielāks nekā prognozēts)

4. stratēģiskais mērķis: Darba inspekcijas cilvēkresursu attīstība un iekšējo procesu modernizācija un pilnveide

darbības rezultāts	rezultatīvais rādītājs	rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības		
		plāns		izpilde
1. Izstrādāts Darba inspekcijas darbinieku kvalifikācijas celšanas plāns un katram darbiniekam tiek nodrošināta viņam nepieciešamā apmācība (KSR tēma ‘cilvēkresursu prasmju attīstība un iesaistīšanās’)	atbilstoši Darba inspekcijas darbinieku mācību vajadzībām realizēto apmācību skaits*	2021.	veikts indikatīvs mērījums	bāzes mērījums nav veikts personālspeciālistu kapacitātes trūkuma dēļ
		2022.	veikts bāzes mērījums	apkopotas visu Darba inspekcijā nodarbināto mācību vajadzības; 2023. gada sākumā Darba inspekcijā veikta strukturālā reforma, kā rezultātā ir stiprināta personālvadības kapacitāte, lai rādītāju turpmāk varētu īstenot
	Darba inspekcijas amatpersonu un darbinieku apmierinātība ar īstenotajiem mācību pasākumiem pēc aptaujas rezultātiem, pieaugums (skalā no 1 līdz 4)*	2021.	apmierinātības līmenis netiek mērīts	-
		2022.	apmierinātības līmenis 2022. gadā tiek noteikts kā bāzes rādītājs	bāzes mērījums nav veikts personālspeciālistu kapacitātes trūkuma dēļ; 2023. gada sākumā Darba inspekcijā veikta strukturālā reforma, kā rezultātā ir stiprināta personālvadības kapacitāte, lai rādītāju turpmāk varētu īstenot
2. Pieaug Darba inspekcijas darbinieku apmierinātība ar darbu Darba inspekcijā kopumā	Darba inspekcijas darbinieku apmierinātība ar darbu Darba inspekcijā (10 baļļu sistēmā)	2021.	vismaz 7,5 balles, bet ne zemāk par 2020. gada rādītāju	rādītāja mērījums nav veikts personālspeciālistu kapacitātes trūkuma dēļ; 2023. gada sākumā Darba inspekcijā veikta strukturālā reforma, kā rezultātā ir stiprināta personālvadības kapacitāte, lai rādītāju turpmāk varētu īstenot; Darba inspekcija piedalījās ikgadējā Valsts pārvaldes darbinieku iesaistīšanās pētījumā (plašāk skat. 3.1. nodaļā)
		2022.	vismaz 7,5 balles, bet ne zemāk par 2020. gada rādītāju	
	pēc apstrīdēšanas Darba inspekcijas direktoram spēkā atstāto RVDI	2021.	vismaz 80 %	81 %

3. Darba inspekcijā tiek izstrādāti kvalitatīvi dokumenti un pieņemti kvalitatīvi lēmumi (GSR)	administratīvo aktu, faktisko rīcību un lēmumu administratīvo pārkāpumu lietās īpatsvars	2022.	vismaz 80 %	80 %
	pozitīvu tiesas spriedumu par apstrīdētajiem Darba inspekcijas administratīvajiem aktiem un faktisko rīcību un pārsūdzētajiem lēmumiem administratīvo pārkāpumu lietās īpatsvars	2021.	vismaz 90 %	89 % (t.sk. spriedumi, ar kuriem grozīta tikai Darba inspekcijas piemērotā administratīvā soda summa)
		2022.	vismaz 90 %	87,5 %
4. Tiks veikta Darba inspekcijas pamatdarbības procesu elektronizācija, nodrošinot visas procesā radītās informācijas glabāšanu elektroniskā formātā, tādējādi atvieglojot informācijas uzglabāšanu un samazinot papīra dokumentu apjomu (KSR tēma 'klimatneitralitāte')	pilnībā elektronizēti Darba inspekcijas pamatdarbības procesi	2021.	-	-
		2022.	1	Darba inspekcijas pamatdarbības procesi tiek elektronizēti ERAF projekta "Labklājības nozares informācijas un komunikācijas tehnoloģiju centralizācija" ietvaros, sakarā ar projekta ieviešanas termiņa maiņu jaunā Darba inspekcijas Informācijas sistēma tiks ieviesta 2023.gada beigās, kad arī tiks pabeigta procesu elektronizācija

6. Plāni 2023. gadam

2023. gadā Darba inspekcija īstenos budžeta programmas „Darba apstākļu uzlabošana” (21.00.00) apakšprogrammā „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” (21.01.00) noteiktos politikas un darbības rezultātīvos rādītājus:

- ✓ kopā veicamais uzņēmumu apsekojumu skaits - 10 000;
- ✓ apsekojumu skaits uzņēmumos, kuru darbībā ir paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks - 2 000, no tiem vismaz 25 % apsekojumu ir rezultatīvi;
- ✓ atkārtoto apsekojumu skaita īpatsvars uzņēmumos, kuros konstatēts paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks - 10 %;
- ✓ preventīvo apsekojumu darba aizsardzībā un darba tiesībās skaits - 3 000, no tiem 1 050 apsekojumi tiks veikti 4 tematiskajās pārbaudēs darba aizsardzībā un 4 tematiskajās pārbaudēs darba tiesībās; 500 apsekojumi (jeb 5 % no kopējā apsekoto uzņēmumu skaita) tiks veikti uzņēmumos, kuros iepriekš ir konstatēti pārkāpumi;
- ✓ uzņēmumos novērsto darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības pārkāpumu skaita īpatsvars no visiem Darba inspekcijas konstatētajiem pārkāpumiem darba tiesībās un darba aizsardzībā - vismaz 80 %;
- ✓ 1 ES ikgadējā sabiedrības informēšanas kampaņa par drošiem darba apstākļiem;
- ✓ sabiedrības izglītošanas pasākumos par aktuāliem darba aizsardzības un darba tiesību jautājumiem (semināri, konferences, diskusijas u.c.) izglītotas 850 personas;
- ✓ 1 350 publicitātes pasākumi par aktuāliem darba aizsardzības un darba tiesību jautājumiem, t.sk., neregistrēto nodarbinātību (preses relīzes, preses brīfingi, publikācijas drukātajos un elektroniskajos medijos, intervijas TV un radio).

2023. gadā Darba inspekcija turpinās īstenot darbības stratēģiju 2021. - 2023. gadam un ESF projektu “Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana”, kā arī ERAF projekta “Labklājības nozares informācijas un komunikācijas tehnoloģiju centralizācija” ietvaros izstrādās jaunu Informācijas sistēmu.

**Valsts darba inspekcijas pārskats - analīze par notikušajiem
nelaimes gadījumiem darbā 2022. gadā**

1.	Reģistrētos nelaimes gadījumos darbā cietušo skaita sadalījums pa RVDI						
	reģionālā Valsts darba inspekcija	kopā		tajā skaitā			
		2021	2022	smagi		letāli	
				2021	2022	2021	2022
	Rīgas RVDI	964	1067	92	126	14	11
	Kurzemes RVDI	299	312	28	18	6	2
	Latgales RVDI	237	239	24	26	5	6
	Vidzemes RVDI	334	345	41	37	3	3
	Zemgales RVDI	476	378	63	36	10	7
	kopā	2310	2341	248	243	38	29

2.	Nelaimes gadījumos darbā cietušo skaita sadalījums pa nozarēm						
	nozare	kopā		tajā skaitā			
		2021	2022	smagi		letāli	
				2021	2022	2021	2022
A	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	88	113	15	11	1	6
01	Augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības	55	66	10	5	0	2
02	Mežsaimniecība un mežizstrāde	32	42	5	5	1	3
03	Zivsaimniecība	1	5	0	1	0	1
B	Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	10	4	2	0	1	0
08	Pārējā ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	10	4	2	0	1	0
C	Apstrādes rūpniecība	755	734	55	63	4	4
10	Pārtikas produktu ražošana	117	92	6	9	0	1
11	Dzērienu ražošana	15	16	1	2	1	0
13	Tekstilizstrādājumu ražošana	7	6	0	1	1	0
14	Apģērbu ražošana	9	14	3	0	0	0
16	Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles; salmu un pīto izstrādājumu ražošana	259	242	21	21	0	3
17	Papīra un papīra izstrādājumu ražošana	2	4	0	0	0	0
18	Poligrāfija un ierakstu reproducēšana	3	6	0	1	0	0
20	Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu ražošana	18	11	3	4	0	0
21	Farmaceutisko pamatvielu un farmaceitisko preparātu ražošana	10	15	4	0	1	0
22	Gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošana	26	12	0	0	0	0
23	Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	77	100	3	4	1	0
24	Metālu ražošana	8	10	0	0	0	0
25	Gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un iekārtas	98	88	8	10	0	0
26	Datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana	2	3	0	0	0	0
27	Elektrisko iekārtu ražošana	16	14	2	0	0	0
28	Citur neklasificētu iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana	18	13	0	1	0	0
29	Automobiļu, piekabju un puspiekabju ražošana	9	17	0	0	0	0
30	Citu transportlīdzekļu ražošana	3	6	0	0	0	0

31	Mēbeļu ražošana	41	39	3	2	0	0
32	Cita veida ražošana	6	8	0	1	0	0
33	Iekārtu un ierīču remonts un uzstādīšana	11	18	1	7	0	0
D	Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	12	13	4	3	0	0
35	Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	12	13	4	3	0	0
E	Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	35	53	4	9	0	0
36	Ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde	5	7	0	1	0	0
37	Notekūdeņu savākšana un attīrīšana	1	1	0	0	0	0
38	Atkritumu savākšana, apstrāde un izvietošana; materiālu pārstrāde	29	41	4	8	0	0
39	Sanitārija un citi atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi	0	4	0	0	0	0
F	Būvniecība	225	199	45	32	7	7
41	Ēku būvniecība	91	60	13	12	4	1
42	Inženierbūvniecība	78	78	16	8	1	2
43	Specializētie būvdarbi	56	61	16	12	2	4
G	Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	341	335	26	21	6	1
45	Automobiļu un motociklu vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un remonts	22	35	3	4	3	1
46	Vairumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	58	64	6	2	2	0
47	Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	261	236	17	15	1	0
H	Transports un uzglabāšana	292	300	45	43	15	7
49	Sauszemes transports un cauruļvadu transports	144	146	33	23	15	5
50	Ūdens transports	5	4	2	0	0	0
51	Gaisa transports	6	11	0	1	0	0
52	Uzglabāšanas un transporta palīgdarbības	83	102	5	16	0	2
53	Pasta un kurjeru darbība	54	37	5	3	0	0
I	Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	45	46	0	8	1	0
55	Izmitināšana	9	8	0	2	0	0
56	Ēdināšanas pakalpojumi	36	38	0	6	1	0
J	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	17	20	1	0	0	0
59	Kinofilmu, video filmu, televīzijas programmu un skaņu ierakstu producēšana	0	2	0	0	0	0
60	Radio un televīzijas programmu izstrāde un apraide	1	2	0	0	0	0
61	Telekomunikācija	4	3	0	0	0	0
62	Datorprogrammēšana, konsultēšana un saistītas darbības	3	2	0	0	0	0
63	Informācijas pakalpojumi	9	11	1	0	0	0
K	Finanšu un apdrošināšanas darbības	4	4	0	0	0	0
64	Finanšu pakalpojumu darbības, izņemot apdrošināšanu un pensiju uzkrāšanu	3	2	0	0	0	0
65	Apdrošināšana, pārapsdrošināšana un pensiju uzkrāšana, izņemot obligāto sociālo apdrošināšanu	1	2	0	0	0	0
L	Operācijas ar nekustamo īpašumu	26	38	7	6	1	0

68	Operācijas ar nekustamo īpašumu	26	38	7	6	1	0
M	Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	21	15	1	1	0	1
69	Juridiskie un grāmatvedības pakalpojumi	1	1	0	0	0	0
70	Centrālo biroju darbība; konsultēšana komercdarbībā un vadībizinībās	1	1	0	0	0	0
71	Arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi; tehniskā pārbaude un analīze	5	6	0	0	0	0
72	Zinātniskās pētniecības darbs	6	3	0	0	0	1
73	Reklāmas un tirgus izpētes pakalpojumi	2	1	1	0	0	0
74	Citi profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	6	3	0	1	0	0
N	Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	84	78	9	8	0	1
77	Iznomāšana un ekspluatācijas līzings	7	3	1	1	0	0
78	Darbaspēka meklēšana un nodrošināšana ar personālu	8	16	1	2	0	1
80	Apsardzes pakalpojumi un izmeklēšana	41	32	4	3	0	0
81	Būvniecības un ainavu arhitektu pakalpojumi	27	23	3	0	0	0
82	Biroju administratīvās darbības un citas uzņēmumu palīgdarbības	1	4	0	2	0	0
O	Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	103	115	10	12	0	1
84	Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	103	115	10	12	0	1
P	Izglītība	44	64	7	8	0	0
85	Izglītība	44	64	7	8	0	0
Q	Veselība un sociālā aprūpe	181	187	14	15	0	1
86	Veselības aizsardzība	162	154	13	11	0	1
87	Sociālā aprūpe ar izmitināšanu	16	26	1	4	0	0
88	Sociālā aprūpe bez izmitināšanas	3	7	0	0	0	0
R	Māksla, izklaide un atpūta	21	14	3	2	0	0
90	Radošas, mākslinieciskas un izklaides darbības	10	1	1	0	0	0
91	Bibliotēku, arhīvu, muzeju un citu kultūras iestāžu darbība	7	4	2	2	0	0
92	Azartspēles un derības	0	2	0	0	0	0
93	Sporta nodarbības, izklaides un atpūtas darbība	4	7	0	0	0	0
S	Citi pakalpojumi	6	9	0	1	2	0
94	Sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbība	4	3	0	0	1	0
95	Datoru, individuālās lietošanas priekšmetu un mājāsaimniecības piederumu remonts	0	1	0	0	0	0
96	Pārējo individuālo pakalpojumu sniegšana	2	5	0	1	1	0
	kopā	2310	2341	248	243	38	29

3.	Nelaimes gadījumos darbā cietušo skaita sadalījums pa uzņēmuma grupām						
	uzņēmumu grupas	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
	līdz 5 strādājošiem	45	40	15	9	5	3
	no 6 līdz 49 strādājošiem	379	426	71	79	18	9
	no 50 līdz 249 strādājošiem	680	647	75	64	9	13
	no 250 līdz 499 strādājošiem	292	307	22	27	3	1
	500 strādājošie un vairāk	914	921	65	64	3	3
	kopā	2310	2341	248	243	38	29

4.	Nelaimes gadījumos darbā cietušo skaita sadalījums pa profesijām						
	profesijas	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
1	VADĪTĀJI	32	37	10	7	1	1
1.1	Likumdevēji, amatpersonas un vadītāji	4	14	2	3	1	1
1.2	Komercepakalpojumu un administratīvie vadītāji	8	5	2	0	0	0
1.3	Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības ražošanas vadītāji	20	17	6	4	0	0
1.4	Viesmīlības un ēdināšanas pakalpojumu jomas vadītāji	0	1	0	0	0	0
2	VECĀKIE SPECIĀLISTI	102	139	11	14	1	1
2.1	Zinātnieki, fizikas un Zemes zinātņu vecākie speciālisti	23	20	1	1	0	0
2.2	Ārsti	24	42	3	4	0	0
2.3	Izglītības jomas vecākie speciālisti	22	45	4	5	0	0
2.4	Finanšu vecākie speciālisti	18	18	1	2	1	1
2.5	Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vecākie speciālisti	3	2	0	1	0	0
2.6	Juridisko, sociālo un kultūras lietu vecākie speciālisti	12	12	2	1	0	0
3	SPECIĀLISTI	197	174	17	16	3	2
3.1	Zinātnes un inženierzinātņu speciālisti	55	58	6	8	2	0
3.2	Veselības aprūpes jomas speciālisti	63	47	6	5	0	1
3.3	Komerccarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti	62	55	3	2	1	1
3.4	Juridisko, sociālo un kultūras lietu un tām radniecīgo lietu speciālisti	12	9	2	1	0	0
3.5	Informācijas tehnoloģiju jomas speciālisti	5	5	0	0	0	0
4	KALPOTĀJI	127	114	11	8	0	0
4.1	Iestāžu kalpotāji un kancelejas tehnikas operatori	8	7	0	0	0	0
4.2	Klientu apkalpotāji	11	10	1	0	0	0
4.3	Uzskaites un materiālo vērtību reģistrēšanas darbinieki	75	72	5	4	0	0
4.4	Citi kalpotāji	33	25	5	4	0	0
5	PAKALPOJUMU UN TIRDZNIECĪBAS DARBINIEKI	279	302	10	22	0	0
5.1	Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki	59	72	1	5	0	0
5.2	Tirdzniecības darbinieki	115	120	4	9	0	0
5.3	Individuālās aprūpes darbinieki	72	73	3	5	0	0
5.4	Apsardzes pakalpojumu jomas darbinieki	33	37	2	3	0	0
6	KVALIFICĒTI LAUKSAIMNIECĪBAS, MEŽSAIMNIECĪBAS UN ZIVSAIMNIECĪBAS DARBINIEKI	23	37	3	2	0	3
6.1	Kvalificēti tirgus lauksaimniecības darbinieki	12	22	1	1	0	0
6.2	Kvalificēti tirgus mežsaimniecības, zivsaimniecības un medību saimniecības darbinieki	11	15	2	1	0	3
7	KVALIFICĒTI STRĀDNIEKI UN AMATNIEKI	534	541	59	51	9	7
7.1	Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki (izņemot elektriķus)	129	125	18	18	4	2
7.2	Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki	172	212	16	21	4	5
7.3	Amatnieki un iespieddarbu strādnieki	10	6	1	0	0	0

7.4	Elektrisko un elektronisko iekārtu strādnieki	53	42	12	3	0	0
7.5	Pārtikas produktu pārstrādes un kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas un citi amatnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	170	156	12	9	1	0
8	IEKĀRTU UN MAŠĪNU OPERATORI UN IZSTRĀDĀJUMU MONTIERI	452	458	67	65	17	11
8.1	Rūpniecisko iekārtu operatori	149	164	9	14	2	2
8.2	Montieri	28	32	0	5	0	0
8.3	Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un celšanas mašīnu un iekārtu operatori	275	262	58	46	15	9
9	VIENKĀRŠĀS PROFESIJAS	564	539	60	58	7	4
9.1	Apkopēji un palīgi mājas darbos	37	61	4	10	1	0
9.2	Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki	30	27	3	2	0	0
9.3	Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki	386	356	41	32	6	4
9.4	Pārtikas produktu sagatavošanas strādnieki	22	17	0	4	0	0
9.6	Atkritumu savācēji un citu vienkāršo profesiju strādnieki	89	78	12	10	0	0
	kopā	2310	2341	248	243	38	29

5.	Nelaimes gadījumos cietušo skaita sadalījums pēc to instruēšanas						
	ievadinstruktaža	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
	veikta	2202	2244	230	227	32	23
	nav veikta	108	97	18	16	6	6
	kopā	2310	2341	248	243	38	29
	instruktāža darba vietā	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
	veikta	2269	2310	233	231	31	22
	nav veikta	41	31	15	12	7	7
	nav nepieciešama	0	0	0	0	0	0
	kopā	2310	2341	248	243	38	29

6.	Nelaimes gadījumos cietušo skaita sadalījums pēc darba stāža amatā, kuru izpildot noticis nelaimes gadījums						
	darba stāžs	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
	līdz 1 gadam	869	857	67	73	16	10
	no 1 līdz 3 gadiem	694	686	82	73	11	8
	no 4 līdz 10 gadiem	438	482	54	45	5	7
	no 11 līdz 15 gadiem	142	157	27	27	3	3
	no 16 līdz 20 gadiem	90	75	11	13	2	1
	virs 20 gadiem	77	84	7	12	1	0
	kopā	2310	2341	248	243	38	29

7.	Nelaiimes gadījumos cietušo skaita sadalījums pēc dzimuma						
	dzimums	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
	sievietes	737	834	66	80	3	1
	vīrieši	1573	1507	182	163	35	28
	kopā	2310	2341	248	243	38	29

8.	Nelaiimes gadījumos cietušo skaita sadalījums pēc to vecuma						
	vecums	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
	līdz 18 gadiem	6	10	0	2	0	0
	no 18 līdz 24 gadiem	328	292	5	4	3	0
	no 25 līdz 34 gadiem	500	483	34	22	5	4
	no 35 līdz 44 gadiem	419	419	40	37	6	4
	no 45 līdz 54 gadiem	485	501	72	57	14	8
	no 55 līdz 64 gadiem	466	506	74	87	9	11
	virs 65 gadiem	106	130	23	34	1	2
	kopā	2310	2341	248	243	38	29

9.	Nelaiimes gadījumos cietušo skaits pa mēnešiem						
	mēnesis	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
	janvāris	207	257	30	38	6	3
	februāris	191	199	26	15	3	6
	marts	190	203	19	20	2	3
	aprīlis	156	176	22	15	2	0
	maijs	160	168	14	15	1	3
	jūnijs	197	184	18	19	5	4
	jūlijs	224	191	15	22	5	2
	augusts	222	205	22	24	1	1
	septembris	191	186	18	12	4	2
	oktobris	166	193	18	14	4	2
	novembris	182	194	19	27	3	2
	decembris	224	185	27	22	2	1
	kopā	2310	2341	248	243	38	29

10.	Nelaiimes gadījumu skaita sadalījums pēc nelaiimes gadījumu cēloņiem						
	nelaiimes gadījumu cēloņi	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
1	Neapmierinoši apstākļi darba vietā	145	162	29	33	4	0
11	Trūkst drošības aprīkojums, tas nedarbojas vai ir nepietiekošs	13	13	6	7	1	0
12	Bojātas iekārtas, instrumenti vai darba rīki	34	29	2	2	1	0

13	Kļūme darba materiālā, produktā vai vielā	19	24	5	2	0	0
14	Šauras vai nepiemērotas telpas	2	6	0	0	0	0
15	Nepietiekoša kārtība darba vietā	8	32	0	4	0	0
16	Nepiemērotie individuālās aizsardzības līdzekļi, vai to trūkums	15	16	7	5	2	0
17	Citi neapmierinoši apstākļi darba vietā	54	42	9	13	0	0
2	Nedroša cilvēka rīcība	1913	1714	186	158	16	11
21	Nav ievēroti darba drošības noteikumi vai instrukcijas	716	611	76	68	7	6
22	Nav lietots drošības aprīkojums vai IAL	41	36	6	5	1	0
23	Lietotas nepieļautas vai nepiemērotas darba metodes	104	104	10	13	5	1
24	Lietoti nepiemēroti vai nepieļauti darba rīki, instrumenti, mašīnas	8	8	2	1	0	0
25	Nepietiekoša uzmanība	808	805	59	49	2	0
26	Darbs alkohola reibumā	10	13	4	4	1	2
27	Cita veida nedroša cilvēka rīcība	226	137	29	18	0	2
3	Darba organizācija un ar to saistītie trūkumi	302	438	61	79	10	13
31	Trūkumi darba vadībā, nepietiekoša kontrole	29	32	14	12	3	4
32	Neapmierinoša darbinieku instruēšana un apmācība	53	50	23	20	4	8
33	Nepareiza darba tehnoloģijas izvēle	67	140	1	5	0	0
34	Neapmierinoša darba uzdevumu deleģēšana, atbildības sadalījums	6	2	2	1	0	0
35	Neapmierinoša darba vietas izveidošana	20	30	3	4	0	1
36	Neapmierinoša darba telpas uzturēšana	108	159	9	27	0	0
37	Citi ar darba organizāciju saistītie trūkumi	18	24	9	10	3	0
38	Trūkumi darba laika sadalījumā	1	1	0	0	0	0
4	Ceļu satiksmes noteikumu neievērošana	97	87	18	16	13	8
41	Ceļu satiksmes noteikumu neievērošana	97	87	18	16	13	8
5	Vardarbība (uzbrukumi)	83	89	4	2	1	0
51	Vardarbība (uzbrukumi)	83	89	4	2	1	0
6	Pārējie	121	135	17	21	7	5
61	Pārējie	121	135	17	21	7	5
	kopā	2661	2625	315	309	51	37

11. Nelaimes gadījumos cietušo sadalījums pēc traumēšanas faktoriem							
	traumēšanas faktori	kopā		tajā skaitā			
				smagi		letāli	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
00	Nav informācijas	2	3	0	0	2	0
10	Elektrostrāvas iedarbība, saskare ar karstumu, aukstumu, ar indīgām vielām	72	69	6	2	3	0
11	Saskare ar elektrisko dzirksteli, zibens iedarbība	4	0	0	0	0	0
12	Elektrostrāvas iedarbība (saskare ar elektriskiem kontaktiem)	6	11	1	2	0	0
13	Saskare ar atklātu uguni, degošu priekšmetu vai vidi	29	22	4	0	2	0
15	Saskare ar indīgām vielām, ieelpojot tās	4	4	0	0	0	0
16	Saskare ar indīgām vielām, absorbējot tās	16	16	0	0	0	0
17	Saskare ar indīgām vielām, norijot tās	1	2	1	0	0	0
19	Citi	12	14	0	0	1	0

20	Noslīkšana, iegrimšana, ietīšana	4	4	1	0	2	1
21	Noslīkšana šķidrumā	1	1	0	0	1	1
22	Aprakšana cietā vielā	2	3	1	0	0	0
29	Citi	1	0	0	0	1	0
30	Horizontāla vai vertikāla sadursme ar stacionāru objektu (cilvēks kustībā)	847	867	153	157	9	7
31	Sasitums pēc kritiena no augstuma	255	253	76	64	4	6
31.	Sasitums, kas gūts pakrītot (vertikālā kustībā)	465	502	70	89	1	0
32	Sadursme ar stacionāru objektu (horizontālā kustībā)	119	101	6	4	4	1
39	Citi	8	11	1	0	0	0
40	Kustībā esošu priekšmetu iedarbība	511	526	61	50	12	14
41	Lidojoša priekšmeta iedarbība	57	55	8	5	0	0
42	Krītoša priekšmeta iedarbība	201	216	25	18	4	6
43	Piekarināta, šūpojoša priekšmeta iedarbība	23	33	2	3	0	0
44	Rotējoša, kustībā esoša priekšmeta iedarbība	105	117	5	2	0	1
45	Sadursme ar kustībā esošiem objektiem, arī transportlīdzekļiem (cietušais kustībā)	119	98	21	21	8	7
49	Citi	6	7	0	1	0	0
50	Saskare ar asu, smailu, raupju, nelīdzenu priekšmetu	282	284	5	7	0	0
51	Saskare ar asu priekšmetu (naži, asmeņi)	208	190	5	5	0	0
52	Saskare ar smailu priekšmetu (naglas, adatas)	28	22	0	0	0	0
53	Saskare ar nelīdzenu raupju priekšmetu	42	64	0	1	0	0
59	Citi	4	8	0	1	0	0
60	Ievilkšana, saspiešana	275	264	11	19	4	5
61	Ievilkšana, saspiešana iekārtas, objekta iekšienē	45	52	0	6	0	3
62	Ievilkšana, saspiešana zem iekārtas vai cita objekta	21	16	0	2	1	1
63	Ievilkšana, saspiešana starp objektiem	128	99	5	2	3	1
64	Roku, kāju, pirkstu ievilkšana, saspiedums vai amputācija	81	96	6	9	0	0
69	Citi	0	1	0	0	0	0
70	Fiziskā vai garīgā spriedze, stress	196	209	4	3	0	0
71	Fiziskā spriedze muskuļu un skeleta sistēmā	192	205	3	3	0	0
72	Fiziskā spriedze trokšņu, gaismas, radiācijas iedarbības dēļ	0	2	0	0	0	0
73	Garīgā spriedze, stress vai šoks	2	0	1	0	0	0
79	Citi	2	2	0	0	0	0
80	Cilvēku vai dzīvnieku uzbrukums	101	99	6	3	2	0
81	Dzīvnieku kodums	11	9	0	0	0	0
82	Kukaiņu kodums, dzēliens	3	2	0	0	0	0
83	Citu personu fiziskā iedarbība (piemēram, sitiens, grūdiens, žņaugšana)	75	84	3	3	1	0
89	Citi	12	4	3	0	1	0
99	Pārējie	20	16	1	2	4	2
	kopā	2310	2341	248	243	38	29

12.	Nelaiemes gadījumu skaita sadalījums pēc ievainotajām ķermeņu daļām		
	ievainotā ķermeņu daļa	2021	2022
00	Cietušo ķermeņa daļu nav iespējams noteikt	19	22
10	Galva (bez detalizēta uzskaitījuma)	231	244

11	Galvas un galvaskausa nervi un asinsvadi, smadzeņu asinsvadi	9	12
12	Sejas daļa	63	64
13	Acs (acis)	31	42
14	Auss (ausis)	1	2
15	Zobi	0	1
18	Galva, cietušas daudzas daļas	16	12
19	Galva, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	9	7
20	Kakls (bez detalizēta uzskaitījuma)	10	11
21	Kakls, neieskaitot mugurkaulu un kakla skriemeļus	2	1
22	Kakls, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	1	0
30	Mugura (bez detalizēta uzskaitījuma)	45	52
31	Mugura, ieskaitot mugurkaulu un muguras skriemeļus	37	43
39	Mugura, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	12	13
40	Rumpis un orgāni (bez detalizēta uzskaitījuma)	3	4
41	Krūškurvis, ribas (arī locītavas) un plecu lāpstiņas	79	74
42	Krūšu daļa, ieskaitot orgānus	4	11
43	Iegurnis un vēdera daļa, ieskaitot orgānus	21	31
48	Rumpis, ievainotas daudzas vietas	2	3
49	Rumpis, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	10	5
50	Augšējās ekstremitātes (bez detalizēta uzskaitījuma)	29	22
51	Plecs un plecu locītavas	89	77
52	Roka, ieskaitot elkoni	181	184
53	Plauksta	173	199
54	Rokas pirksts (pirksti)	452	462
55	Delnas locītava	25	44
58	Augšējās ekstremitātes, cietušas daudzas vietas	5	16
59	Augšējās ekstremitātes, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	10	18
60	Apakšējās ekstremitātes (bez detalizēta uzskaitījuma)	66	43
61	Gūža un gūžas locītava	27	29
62	Kāja, ieskaitot celi	187	148
63	Potīte	186	176
64	Pēda	149	161
65	Kājas pirksts (pirksti)	52	44
68	Apakšējās ekstremitātes, skartas daudzas vietas	13	10
69	Apakšējās ekstremitātes, citas daļas, kas iepriekš nav minētas	16	14
70	Viss ķermenis (bez detalizēta uzskaitījuma)	2	2
71	Viss ķermenis (sistēmiskā iedarbība)	6	8
78	Cietušas daudzas ķermeņa vietas	25	22
99	Citas ķermeņa daļas, kas nav iepriekš minētas	12	8
kopā		2310	2341

13.	Nelaiemes gadījumu skaita sadalījums pēc ievainojuma rakstura		
	ievainojuma raksturs	2021	2022
000	Ievainojuma veids nezināms vai nav norādīts	31	43
010	Brūces un virspusēji ievainojumi	144	208
011	Virspusēji ievainojumi	476	427

012	Atvērtas brūces	364	354
019	Citi brūču un virspusēju ievainojumu veidi	70	61
020	Kaulu lūzumi	161	197
021	Slēgti lūzumi	356	369
022	Atklāti lūzumi	73	59
029	Citi kaulu lūzumu veidi	5	6
030	Izmežģījumi, sastiepumi un izstiepumi	122	108
031	Izmežģījumi un muguras skriemeļu mežģījumi (subluksācijas)	5	5
032	Sastiepumi un izstiepumi	199	206
039	Citi izmežģījumu, sastiepumu un izstiepumu veidi	29	33
040	Traumatiskas amputācijas (ķermeņa daļu zaudējums)	68	59
050	Smadzeņu satricinājums un iekšējie ievainojumi	18	28
051	Smadzeņu satricinājums un intrakraniālie ievainojumi	10	11
052	Iekšējie ievainojumi	7	12
059	Citi smadzeņu satricinājuma un iekšējo ievainojumu veidi	6	3
060	Apdegumi, applaucējumi un apsaldējumi	11	12
061	Apdegumi un applaucējumi (termālie)	35	27
062	Ķīmiskie apdegumi	14	20
069	Citi apdegumu, applaucējumu un apsaldējumu veidi	1	1
070	Saindēšanās un infekcijas	1	0
071	Akūtas saindēšanās	3	3
072	Akūtas infekcijas	1	2
080	Slikšana un asfiksija (nosmakšana)	1	0
082	Slikšana un neletāla iegrimšana	0	1
099	Citas skaņas iedarbības un vibrācijas sekas	0	1
100	Temperatūras galējību, gaismas un radiācijas sekas	1	1
101	Karstuma un saules dūriens	0	1
110	Šoks	0	1
120	Daudzi ievainojumi	6	8
999	Citi ievainojumi, kas nav minēti iepriekš	92	74
kopā		2310	2341

14.		2021	2022
	Saistībā ar nelaimes gadījumu darbā zaudēto (darba nespējas) dienu skaits	9 377	8 639

15.	Darba devēja zaudējumi, kas saistīti ar nelaimes gadījumu darbā	2021	2022
	Pēc darba nespējas lapām (A) izmaksātā nauda, EUR	332517	309211
	Zaudējumi, kas radušies sabojāto ražošanas līdzekļu dēļ, EUR	103413	27450
	Sagrauto ēku un būvju vērtība, EUR	0	0

16.		2021	2022
	Ierosināto kriminālprocesa skaits	14	13

Valsts darba inspekcijas pārskats par pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem un arodslimību izveidošanās cēloņiem 2022. gadā

1.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pa RVDI	2021	2022
	Kurzemes RVDI	202	212
	Latgales RVDI	209	218
	Rīgas RVDI	817	689
	Vidzemes RVDI	312	285
	Zemgales RVDI	251	257
	kopā	1791	1661

2.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc vecuma	2021	2022
	no 0 līdz 17 gadiem	0	0
	no 18 līdz 24 gadiem	0	0
	no 25 līdz 34 gadiem	12	7
	no 35 līdz 44 gadiem	172	128
	no 45 līdz 54 gadiem	598	605
	no 55 līdz 64 gadiem	979	896
	virs 65 gadiem	30	25
	kopā	1791	1661

3.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc dzimuma	2021	2022
	sievietes	1136	1029
	vīrieši	655	632
	kopā	1791	1661

4.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc profesiju grupām atbilstoši profesiju klasifikatoram	2021	2022
1	VADĪTĀJI	46	48
1.1	Likumdevēji, amatpersonas un vadītāji	10	9
1.2	Komercpakalpojumu un administratīvie vadītāji	15	17
1.3	Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības ražošanas vadītāji	15	14
1.4	Viesmīlības un ēdināšanas pakalpojumu jomas vadītāji	5	8
2	VECĀKIE SPECIĀLISTI	161	186
2.1	Zinātnieki, fizikas un Zemes zinātņu vecākie speciālisti	7	21
2.2	Ārsti	71	57
2.3	Izglītības jomas vecākie speciālisti	49	67
2.4	Finanšu vecākie speciālisti	24	25
2.5	Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vecākie speciālisti	0	2
2.6	Juridisko, sociālo un kultūras lietu vecākie speciālisti	10	14
3	SPECIĀLISTI	215	204
3.1	Zinātnes un inženierzinātņu speciālisti	36	26
3.2	Veselības aprūpes jomas speciālisti	59	61
3.3	Komercdarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti	106	104

3.4	Juridisko, sociālo un kultūras lietu un tām radniecīgo lietu speciālisti	10	11
3.5	Informācijas tehnoloģiju jomas speciālisti	4	2
4	KALPOTĀJI	98	93
4.1	Iestāžu kalpotāji un kancelejas tehnikas operatori	5	4
4.2	Klientu apkalpotāji	24	22
4.3	Uzskaites un materiālo vērtību reģistrēšanas darbinieki	64	61
4.4	Citi kalpotāji	5	6
5	PAKALPOJUMU UN TIRDZNIECĪBAS DARBINIEKI	282	231
5.1	Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki	119	87
5.2	Tirdzniecības darbinieki	99	78
5.3	Individuālās aprūpes darbinieki	50	57
5.4	Apsardzes pakalpojumu jomas darbinieki	14	9
6	KVALIFICĒTI LAUKSAIMNIECĪBAS, MEŽSAIMNIECĪBAS UN ZIVSAIMNIECĪBAS DARBINIEKI	26	25
6.1	Kvalificēti tirgus lauksaimniecības darbinieki	13	12
6.2	Kvalificēti tirgus mežsaimniecības, zivsaimniecības un medību saimniecības darbinieki	12	13
6.3	Personiskā patēriņa lauksaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	1	0
7	KVALIFICĒTI STRĀDNIEKI UN AMATNIEKI	292	285
7.1	Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki (izņemot elektrikus)	41	48
7.2	Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki	86	73
7.3	Amatnieki un iespieddarbu strādnieki	3	11
7.4	Elektrisko un elektronisko iekārtu strādnieki	32	38
7.5	Pārtikas produktu pārstrādes un kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas un citi amatnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	130	115
8	IEKĀRTU UN MAŠĪNU OPERATORI UN IZSTRĀDĀJUMU MONTIERI	421	368
8.1	Rūpniecisko iekārtu operatori	61	58
8.2	Montieri	22	23
8.3	Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un celšanas mašīnu un iekārtu operatori	338	287
9	VIENKĀRŠĀS PROFESIJAS	250	221
9.1	Apkopēji un palīgi mājas darbos	75	61
9.2	Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki	15	13
9.3	Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki	96	96
9.4	Pārtikas produktu sagatavošanas strādnieki	28	13
9.5	Ielu strādnieki un ielu pārdevēji	0	2
9.6	Atkritumu savācēji un citu vienkāršo profesiju strādnieki	36	36
10	NACIONĀLO BRUŅOTO SPĒKU PROFESIJAS	1	0
10.3	Kareivji un zemessargi	1	0
	kopā	1791	1661

5.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc ekonomiskās darbības veidiem atbilstoši NACE klasifikatoram	2021	2022
A	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	68	76
01	Augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības	44	39
02	Mežsaimniecība un mežizstrāde	22	33
03	Zivsaimniecība	2	4

B	Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	11	9
08	Pārējā ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	10	8
09	Ar ieguves rūpniecību saistītās palīgdarbības	1	1
C	Apstrādes rūpniecība	315	312
10	Pārtikas produktu ražošana	99	84
11	Dzērienu ražošana	8	8
13	Tekstilizstrādājumu ražošana	9	7
14	Apģērbu ražošana	31	21
15	Ādas un ādas izstrādājumu ražošana	0	1
16	Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles; salmu un pīto izstrādājumu ražošana	48	66
17	Papīra un papīra izstrādājumu ražošana	2	8
18	Poligrāfija un ierakstu reproducēšana	5	11
19	Koksa un naftas pārstrādes produktu ražošana	1	0
20	Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu ražošana	6	9
21	Farmaceutisko pamatvielu un farmaceutisko preparātu ražošana	5	4
22	Gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošana	4	4
23	Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	18	21
24	Metālu ražošana	4	0
25	Gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un iekārtas	25	23
26	Datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana	1	2
27	Elektrisko iekārtu ražošana	4	7
28	Citur neklasificētu iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana	8	4
29	Automobiļu, piekabju un puspiekabju ražošana	3	2
30	Citu transportlīdzekļu ražošana	2	2
31	Mēbeļu ražošana	12	11
32	Cita veida ražošana	9	10
33	Iekārtu un ierīču remonts un uzstādīšana	11	7
D	Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	20	24
35	Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	20	24
E	Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	16	21
36	Ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde	4	6
37	Notekūdeņu savākšana un attīrīšana	2	2
38	Atkritumu savākšana, apstrāde un izvietošana; materiālu pārstrāde	10	12
39	Sanitārija un citi atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi	0	1
F	Būvniecība	99	114
41	Ēku būvniecība	43	39
42	Inženierbūvniecība	36	53
43	Specializētie būvdarbi	20	22
G	Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	229	198
45	Automobiļu un motociklu vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un remonts	21	7
46	Vairumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	29	29
47	Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	179	162
H	Transports un uzglabāšana	406	310
49	Sauszemes transports un cauruļvadu transports	283	207

50	Ūdens transports	4	2
51	Gaisa transports	1	0
52	Uzglabāšanas un transporta palīgdarbības	106	88
53	Pasta un kurjeru darbība	12	13
I	Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	99	65
55	Izmitināšana	16	12
56	Ēdināšanas pakalpojumi	83	53
J	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	6	6
58	Izdevējdarbība	2	2
59	Kinofilmu, video filmu, televīzijas programmu un skaņu ierakstu producēšana	0	1
60	Radio un televīzijas programmu izstrāde un apraide	1	0
61	Telekomunikācija	3	1
62	Datorprogrammēšana, konsultēšana un saistītas darbības	0	1
63	Informācijas pakalpojumi	0	1
K	Finanšu un apdrošināšanas darbības	7	6
64	Finanšu pakalpojumu darbības, izņemot apdrošināšanu un pensiju uzkrāšanu	4	4
65	Apdrošināšana, pārapdrošināšana un pensiju uzkrāšana, izņemot obligāto sociālo apdrošināšanu	1	2
66	Finanšu pakalpojumus un apdrošināšanas darbības papildinošas darbības	2	0
L	Operācijas ar nekustamo īpašumu	24	34
68	Operācijas ar nekustamo īpašumu	24	34
M	Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	10	13
69	Juridiskie un grāmatvedības pakalpojumi	3	3
70	Centrālo biroju darbība; konsultēšana komercdarbībā un vadībizinībās	0	1
71	Arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi; tehniskā pārbaude un analīze	3	6
72	Zinātniskās pētniecības darbs	1	1
73	Reklāmas un tirgus izpētes pakalpojumi	2	0
74	Citi profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	1	0
75	Veterinārie pakalpojumi	0	2
N	Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	40	16
77	Iznomāšana un ekspluatācijas līzings	3	2
78	Darbaspēka meklēšana un nodrošināšana ar personālu	5	3
79	Ceļojumu biroju, tūrisma operatoru rezervēšanas pakalpojumi un ar tiem saistīti pasākumi	1	0
80	Apsardzes pakalpojumi un izmeklēšana	8	6
81	Būvniecības un ainavu arhitektu pakalpojumi	20	4
82	Biroju administratīvās darbības un citas uzņēmumu palīgdarbības	3	1
O	Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	113	141
84	Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	113	141
P	Izglītība	86	90
85	Izglītība	86	90
Q	Veselība un sociālā aprūpe	203	196
86	Veselības aizsardzība	174	161
87	Sociālā aprūpe ar izmitināšanu	23	32

88	Sociālā aprūpe bez izmitināšanas	6	3
R	Māksla, izklaide un atpūta	16	14
90	Radošas, mākslinieciskas un izklaides darbības	4	5
91	Bibliotēku, arhīvu, muzeju un citu kultūras iestāžu darbība	0	1
92	Azartspēles un derības	8	5
93	Sporta nodarbības, izklaides un atpūtas darbība	4	3
S	Citi pakalpojumi	23	16
94	Sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbība	3	0
96	Pārējo individuālo pakalpojumu sniegšana	20	16
	kopā	1791	1661

6.	Arodslimību grupas un kods atbilstoši Starptautiskajam statistiskās slimību un veselības problēmu klasifikācijas klasifikatoram (SSK-10)	2021	2022
C00–D48	Audzēji (ļaundabīgi un pirmsvēža saslimšanas)	1	0
F00–F99	Psihiski un uzvedības traucējumi	6	6
G00–G99	Nervu sistēmas slimības	1195	1074
I00–I99	Asinsrites slimības	3	2
J00–J99	Elpošanas sistēmas slimības	3	2
L00–L99	Ādas un zemādas audu slimības	1	0
M00–M99	Skeleta-muskuļu-saistaudu sistēmas slimības	580	576
S00–T98	Ievainojumi, saindēšanās un citas ārējas iedarbes sekas	2	1
	kopā	1791	1661

7.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc arodslimību grupu klasifikācijas	2021	2022
1	Slimības, ko izraisījušas sekojošas ķīmiskās vielas	0	0
2	Ādas slimības, ko izraisījušas substances un aģenti, kas nav iekļauti citās sadaļās	1	1
3	Slimības, ko izraisījuši substanču un aģentu ieelpošana, kas nav iekļautas citās sadaļās	3	0
4	Infekciozas un parazitiskas slimības	0	0
5	Slimības, ko izraisījuši fizikāli aģenti	1656	1186
2.5	Fizikālu aģentu izraisītas slimības	131	474
	kopā	1791	1661

8.	Arodslimību izraisītājfaktori pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem	2021	2022
1000000000	ĶĪMISKAIS FAKTORS (Ķīmiskie savienojumi)	3	0
2000000000	FIZIKĀLIE FAKTORI (FIZIKĀLIE AĢENTI)	17	3
3000000000	BIOLOĢISKIE FAKTORI (BIOLOĢISKIE AĢENTI)	0	0
4000000000	BIOMEHĀNISKIE FAKTORI	1764	1652
5000000000	PSIHOSOCIĀLIE FAKTORI	6	6
6000000000	RŪPNIECISKIE FAKTORI, MATERIĀLI UN PRODUKCIJA	1	0
9999999999	Citi faktori	0	0
	kopā	1791	1661

9.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc uzņēmumu grupām	2021	2022
	līdz 5 strādājošiem	95	99
	no 6 līdz 49 strādājošiem	354	310
	no 50 līdz 249 strādājošiem	450	439
	no 250 līdz 499 strādājošiem	178	182
	500 strādājošie un vairāk	714	631
	kopā	1791	1661

10.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc darba vides riska faktoru iedarbības laika	2021	2022
	līdz 5 gadiem	4	5
	no 6 līdz 10 gadiem	29	43
	no 11 līdz 15 gadiem	115	97
	no 16 līdz 20 gadiem	192	183
	no 21 līdz 30 gadiem	586	557
	no 31 līdz 35 gadiem	393	370
	no 36 līdz 40 gadiem	335	283
	ilgāk par 40 gadiem	137	123
	kopā	1791	1661

11.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc kopējā darba stāža	2021	2022
	līdz 5 gadiem	29	43
	no 6 līdz 10 gadiem	38	60
	no 11 līdz 15 gadiem	78	86
	no 16 līdz 20 gadiem	148	123
	no 21 līdz 30 gadiem	419	383
	no 31 līdz 35 gadiem	244	241
	no 36 līdz 40 gadiem	271	224
	ilgāk par 40 gadiem	158	141
	Nav datu par tiem pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimību gadījumiem 2021. un 2022. gadā, kuru pamatā nav bijis pieprasīts un sagatavots darba vietas higiēniskais raksturojums		
	kopā	1385	1301

12.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc seku grupām (darba attiecības)	2021	2022
	Turpina strādāt profesijā (amatā)	1190	1149
	Strādā citā darbā un citā profesijā (amatā)	35	36
	Nestrādā	160	116
	Nav datu par tiem pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimību gadījumiem 2021. un 2022. gadā, kuru pamatā nav bijis pieprasīts un sagatavots darba vietas higiēniskais raksturojums		
	kopā	1385	1301

13.	Veiktie pasākumi arodslimību profilaksei	2021	2022
	Riska faktoru mērījumi ir/nav veikti	405 / 980	347 / 954
	Instruktāža un apmācība darba aizsardzībā ir/nav	1369 / 16	1259 / 42
	Obligātās veselības pārbaudes ir/nav veiktas	1231 / 154	1158 / 143
	Izsniegti IAL/nav izsniegti/IAL izsniegti, bet nav lietoti	1304 / 74 / 7	1248 / 49 / 4